

Hoofdstuk 1

Introductie

De Bijbel vertelt ons belangrijke dingen over Gods relatie tot de volkeren. Maar helaas is het een onderwerp dat veel te weinig aandacht krijgt van christenen. Daar zijn verschillende redenen voor. We sommen er enkele op:

- Veel christenen geloven dat God alleen in het Oude Testament spreekt over (Israël en de) naties. In het Nieuwe Testament spreekt Hij volgens de overheersende mening alleen over Zijn bedoelingen voor individuen.
- In de loop van de kerkgeschiedenis zijn er vele uiteenlopende – en in sommige gevallen uiterst bizarre – visies ontstaan op de Bijbelse betekenis van volken, regeringen en collectieve gemeenschappen.
- Het boek Openbaring en andere eschatologische passages in het Oude en Nieuwe Testament laten veel christenen met meer vragen dan antwoorden achter. De natuurlijke reactie van velen is zulke thema's te negeren.

Hoewel deze argumenten begrijpelijk zijn, zijn ze niet te handhaven als je deze thema's nader bekijkt.

Jezus' gelijkenis van het oordeel over de volkeren

Deze gelijkenis, die we vinden in Matteüs 25:31-33, geeft ons genoeg om te overdenken:

31 Wanneer de Zoon des mensen komen zal in Zijn heerlijkheid en al de heilige engelen met Hem, dan zal Hij zitten op de troon van Zijn heerlijkheid.

32 En voor Hem zullen al de volken bijeengebracht worden, en Hij zal ze van elkaar scheiden zoals de herder de schapen van de bokken scheidt.

33 En Hij zal de schapen aan Zijn rechterhand zetten, maar de bokken aan Zijn linkerhand.

Deze verzen zijn voldoende om te concluderen dat:

1. voor God ook volkeren een rol spelen in het Nieuwe Testament;
2. er een niet alleen een oordeel is over individuen, maar ook over volkeren en
3. dit oordeel verbonden is met de tweede komst van Jezus – dat wil zeggen het is nog toekomstig.

Als dit allemaal waar is, kunnen we dan als christenen hier onverschillig over blijven? Is het geestelijk en menselijk irrelevant of ons volk op een dag onder de 'schapen' of onder de 'bokken' gerekend zal worden? En zo niet, wat kan ik dan doen? Wat is mijn verantwoordelijkheid voor God en mensen?

Twee basisprincipes voor Bijbelstudie

Om systematisch op deze vragen in te gaan, wil ik beginnen met enkele inleidende opmerkingen over de methode van dit Bijbels onderzoek.

In de eerste plaats: bij een van de meer complexe thema's van de Heilige Schrift helpt het vaak om de vraag te stellen waar en in welke context dit thema voor de eerste keer en voor de laatste keer in de Bijbel voorkomt. Als je het begin- en eindpunt van een bepaalde lijn van thematiek in de openbaring hebt vastgesteld, is het vaak makkelijker de andere punten langs de lijn in relatie tot het geheel van de Bijbelse openbaring te brengen. Daarom zijn de boeken Genesis en Openbaring zo belangrijk. Veel van de thema's die in Genesis, het eerste boek van de Bijbel, worden geïntroduceerd, ontvangen hun uiteindelijke conclusie in Openbaring, het laatste boek van de Bijbel.

In de tweede plaats: er is een fundamentele vraag betreffende de relatie tussen het Oude en het Nieuwe Testament: welke lijnen van openbaring worden gekarakteriseerd door continuïteit door heel de Bijbel heen, en welke lijnen laten een discontinuïteit zien?

Een voorbeeld van discontinuïteit is het ritueel van het tempeloffer. Jezus voorzegde de verwoesting van de tempel en van alle rituelen daarmee verbonden – en het gebeurde allemaal zoals Hij voorzegde. Hij bood een alternatief voor zowel de tempel als de offers: wij als gelovigen zijn de nieuwe tempel, en Hij als het Lam van God is het alomvattend en universeel geldige offer.

Twee voorbeelden van continuïteit zijn de blijvende geldigheid van de Oudtestamentische openbaring met betrekking tot de schepping en met betrekking tot de tien geboden met als middelpunt het gebod van de liefde. Over deze twee zaken wordt in het Nieuwe Testament niet veel vermeld, maar de weinige bevestigingen die in het Nieuwe Testament gegeven worden zijn voldoende om de blijvende betekenis van de Oudtestamentische openbaring met betrekking tot deze onderwerpen vast te stellen. Voor de meesten van ons is dat niet moeilijk te begrijpen.

'Israël' als voorbeeld van Bijbelse continuïteit

Hetzelfde basisprincipe gaat op voor het thema Israël. Een paar voorbeelden uit de brief aan de Romeinen:

In Romeinen 9:4 en 5 somt Paulus acht genadegaven op die door God voortdurend aan het volk Israël gegeven zijn:

4 Zij zijn immers Israëlieten; voor hen geldt de aanneming tot kinderen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de eredienst en de beloften.

5 Tot hen behoren de vaders, en uit hen is, wat het vlees betreft, de Christus voortgekomen, Die God is, boven alles, te prijzen tot in eeuwigheid. Amen!

In dezelfde brief, hoofdstuk 15:8, zegt Paulus dat een van de redenen waarom Jezus op aarde gekomen is, was om Gods beloften aan het Joodse volk te bevestigen:

8 En ik zeg dat Jezus Christus een Dienaar van de besnijdenis is geworden ter wille van de waarheid van God om de beloften aan de vaders te bevestigen.

Daarom kon Paulus ook duidelijk stellen in Romeinen 11:28-30 dat God in geen enkel opzicht Zijn volk Israël verworpen heeft, en dat Zijn genadegaven voor dit volk en hun roeping permanente geldigheid hebben, ook in het Nieuwe Testament:

28 Zij zijn weliswaar wat het Evangelie betreft vijanden vanwege u, maar wat de verkiezing betreft geliefden vanwege de vaders.

29 Want de genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk.

30 Zoals ook u immers voorheen God ongehoorzaam was, maar nu ontferming verkregen hebt door hun ongehoorzaamheid,

Dit zijn slechts enkele getuigenissen, maar ze zijn voldoende om heel duidelijk te maken dat er met betrekking tot Israëls roeping, Israëls genadegaven en Gods beloften aan Israël geen enkele ruimte is voor twijfel: deze thema's tonen continuïteit door heel de Bijbel heen. In deze onderwerpen is er geen sprake van een breuk tussen het Oude en het Nieuwe Testament.

Op basis van deze inleidende opmerkingen beginnen we nu onze studie over het thema van de volkeren met de volgende vragen:

- a. Waar verwijst de Schrift voor het eerst en voor het laatst naar de volkeren?
- b. Is het onderwerp van de volkeren in relatie tot de Bijbel als geheel een kwestie van continuïteit of van discontinuïteit?
- c. Ten slotte, welke conclusies kunnen worden getrokken uit de antwoorden op deze vragen?

Hoofdstuk 2

Begin en einde van de Bijbelse openbaring met betrekking tot de volkeren

Wanneer noemt de Bijbel voor de eerste keer de volkeren? En wanneer voor de laatste keer? Als ik deze vraag stel tijdens presentaties en uitnodig te antwoorden, zijn de antwoorden vaak gelijk. De eerste vraag krijgt vaak dit antwoord: 'In het verhaal van de toren van Babel' (Genesis 11), terwijl het antwoord op de tweede vraag over het algemeen

is: 'Ergens in het boek Openbaring'. Beide antwoorden komen dichtbij. Laten we het nog scherper bekijken.

De vorming van de volkeren op de basis van het verbond met Noach

De eerste keer dat in de Bijbel over de volkeren wordt gesproken, is in Genesis 10. Dit hoofdstuk vertelt ons hoe een totaal van zeventig volkeren voortkwam uit de afstammelingen van de drie zonen van Noach: Sem, Cham en Jafeth. Het getal 70 heeft een bijzondere betekenis in het Hebreeuws. Het getal 7 staat voor innerlijke perfectie, terwijl het getal 10 uiterlijke perfectie of compleetheid vertegenwoordigt. 7x10 of 10x7 is een combinatie van beide dimensies. 70 is derhalve een indicatie voor de totaliteit van de volken, afstammend van Noach.

Dit waren de geslachten van de zonen van Noach, ingedeeld naar hun afstamming, met hun volken; van hen stammen de volken af die zich na de vloed over de aarde hebben verspreid. (Genesis 10:32)

Echter, op zijn minst even belangrijk als de getalsbetekenis, is het verhaal van wat voorafging aan de vorming van de volken. Dat was de zondvloed – de verwoesting van alle menselijk leven – en het nieuwe begin na de vloed. Dit nieuwe begin werd gekenmerkt door talloze beloften van Gods genade. God beloofde Noach dat Hij nooit meer zo'n oordeel over de mensheid zou brengen. Hij beloofde dat Hij de wetten van de natuur zou respecteren en er zelfs over zou waken:

Voortaan, al de dagen van de aarde, zullen zaaitijd en oogsttijd, koude en hitte, zomer en winter, dag en nacht niet ophouden. (Genesis 8:22)

En God verzegelde deze beloften van genade en goedheid met de regenboog als teken van Zijn verbond.

En God zei: Dit is het teken van het verbond dat Ik geef tussen Mij en u, en alle levende wezens die bij u zijn, alle generaties door tot in eeuwigheid: Mijn boog heb Ik in de wolken gegeven; die zal dienen als teken van het verbond tussen Mij en de aarde. (Genesis 9:12,13)

De basis voor de vorming van de naties was dus niets minder dan Gods liefde en goedheid, gemanifesteerd in het Noachitisch verbond – een eeuwig verbond van genade. Dat was het beginpunt van de geschiedenis van Gods relatie met de volkeren van de wereld.

De genezing van de volkeren vanuit het perspectief van de eeuwigheid

Het einde van het verhaal, zoals het ons is geopenbaard, vinden we in het laatste hoofdstuk van het laatste boek van de Bijbel. Hier hebben we de laatste details die de Schrift ons openbaart over de eeuwigheid – de bedeling van de nieuwe hemel, de nieuwe aarde en het nieuw Jeruzalem, dat neerdaalt uit de hemel naar de aarde. Het is in deze context, dat we het volgende lezen over de volkeren (Openbaring 22:1,2):

1 En hij liet mij een zuivere rivier zien, van het water des levens, helder als kristal, die uit de troon van God en van het Lam kwam.

2 In het midden van haar straat en aan de ene en de andere zijde van de rivier bevond zich de Boom des levens, die twaalf vruchten voortbrengt – van maand tot maand geeft hij zijn vrucht. En de bladeren van de boom zijn tot genezing van de heidenvolken.

Er zijn veel passages in het boek Openbaring, die betrekking hebben op volkeren, koningen (heersers) en antichristelijke groepen van naties. Naar het uiteindelijke rijk van de Antichrist wordt verwezen als de hoer van Babel, begiftigd met verleidelijke schoonheid en weelde. Deze passages bevatten talrijke dramatische beschrijvingen van strijd en oordeel.

Echter, het laatste wat ons over de volkeren verteld wordt, het allerlaatste, is totaal anders: deze passage gaat helemaal over leven en genezing. Het geeft een beeld van vrede en overvloed in het verhaal van de boom die staat bij het water des levens en welks bladeren gebruikt worden voor de genezing van de volkeren. Er zou veel gezegd kunnen worden over de symboliek van de beelden die hier gebruikt worden. Het beeld van de boom herinnert ons aan de twee bomen in het paradijs. Wat helemaal aan het begin begon met de schepping van twee mensen eindigt nu met de genezing van vele volken. Hier is het verhaal van de Bijbel helemaal rond. De heilsgeschiedenis, zoals die ons is geopenbaard, bereikt zijn finale afsluiting.

Het begin en het einde van de geschiedenis van de volkeren: Gods liefde!

Het punt waar het om gaat is helder. Het allereerste en het allerlaatste dat de Bijbel ons vertelt over de volkeren is dit: God heeft de volkeren lief! Hij wil hen zegenen. Hij zorgt er ook voor dat dat zal gebeuren, te beginnen met het verbond van Noach en uitlopend op de boom des levens.

Precies zoals we met Bijbelse zekerheid kunnen bevestigen dat iedere persoon naar het beeld van God geschapen is, en dus een intrinsieke individuele waardigheid heeft die hem in staat stelt te begrijpen, dat hij persoonlijk door God bemind wordt, zo kunnen we evenzeer bevestigen dat datzelfde ook voor de volkeren geldt: God houdt van ieder volk! God heeft een eindeloze variatie van individuele vormen van de gelijkenis van Zijn beeld geschapen, en eert elk daarvan en houdt van ze. Hetzelfde geldt voor de collectieve uitingsvormen van het naar Zijn beeld geschapen zijn. Iedere natie heeft haar eigen collectieve persoonlijkheid, haar eigen afzonderlijke mentaliteit, haar collectieve temperament en haar collectieve creativiteit. De God van de Bijbel is tegelijkertijd de God van de microkosmos en de macrokosmos. De God van de Bijbel is de Schepper van ieder

individueel persoon en van elke afzonderlijke natie.

Dat dus is de basis voor en het vastgestelde doel van het heilsplan voor de volkeren van de wereld: Gods liefde! Gods genadige voorzienigheid! Gods verbond in het teken van de regenboog. En Gods belofte van de boom des levens.

Ik vind het erg belangrijk om deze centrale waarheid te benadrukken vanaf het begin van ons onderzoek. In de loop van deze studie zullen we noodzakelijkerwijs uitvoerig te maken krijgen met oordeel en tragedie. Soms ontmoet ik in christelijke kringen wat alleen maar kan worden omschreven als een verborgen genoegen in de aankondigingen van Gods oordeel.

Dat correspondeert niet met het karakter van God. Hij oordeelt nooit graag en nooit zonder een doel: zolang mogelijk willen alle oordelen tot berouw leiden. Eens zal echter Gods laatste oordeel komen. Dit zal het finale oordeel zijn. Zoals we zullen zien raakt dat individuen en naties op gelijke wijze.

Zolang mogelijk echter is er niets dat God meer verlangt voor individuen en voor volken dan dat zij zich zullen openen voor Zijn liefde, goedheid en genade. Hij wil dat ze zich afkeren van hun boze wegen en hun toekomst vormgeven in overeenstemming met de liefde en genade die zij van God ondervonden hebben.

Hoofdstuk 3

De rol van Israël in Gods heilsplan voor de volkeren

Om Israëls rol in Gods plan om de volkeren te zegenen te verstaan, moeten we nu naar het begin terugkeren. De hoofdstukken 8 en 9 van Genesis gaan voornamelijk over het Noachitisch verbond. Hoofdstuk 10 gaat over de vorming van de volkeren uit de afstammelingen van Noach. Gedurende enkele generaties leefden de volkeren onder Gods genadige voorzienigheid en eerden Hem daarvoor. Er kwam echter een punt dat zij de tijd gekomen achtten om hun lot in eigen handen te nemen – en dat brengt ons bij het Bijbelse verslag van de toren van Babel in Genesis 11.

De toren van Babel

In het verhaal van de toren van Babel keren de volkeren zich *en masse* tegen God en tegen Zijn goede plannen voor hen. Tot dan toe hadden de volkeren kennelijk als goede burens samengeleefd. Zij spraken een gemeenschappelijke taal. Zij hadden gefloreerd en waren in aantal toegenomen onder de zegen van het Noachitisch verbond. Zij hadden voorspoed en werden sterk. En niettemin, in plaats van God te danken en te eren voor Zijn zegen, vielen zij ten prooi aan trots en arrogantie en kwamen in opstand tegen God en tegen Zijn geboden. Wat op individueel niveau gebeurd was in de hof van Eden werd nu herhaald op collectief niveau, met verbazingwekkende parallellen, in de gebeurtenissen rond de toren van Babel.

¹ *Heel de aarde had één taal en eendere woorden.*

² *En het gebeurde, toen zij naar het oosten trokken, dat zij een vlakte in het land Sinear*

vonden. Daar gingen zij wonen.

3 En zij zeiden allen tegen elkaar: Kom, laten wij kleiblokken maken en die goed bakken! En de kleiblokken dienden hun tot steen en het asfalt diende hun tot leem.

4 En zij zeiden: Kom, laten wij voor ons een stad bouwen, en een toren waarvan de top in de hemel reikt, en laten we voor ons een naam maken, anders worden wij over heel de aarde verspreid!

5 Toen daalde de HEERE neer om de stad en de toren te zien die de mensenkinderen aan het bouwen waren,

6 en de HEERE zei: Zie, zij vormen één volk en hebben allen één taal. Dit is het begin van wat zij gaan doen, en nu zal niets van wat zij zich voornemen te doen, voor hen onmogelijk zijn.

7 Kom, laten Wij neerdalen en laten Wij hun taal daar verwarren, zodat zij geen van allen elkaars taal zullen begrijpen.

8 Zo verspreidde de HEERE hen vandaar over heel de aarde, en zij hielden op met het bouwen van de stad.

9 Daarom gaf men haar de naam Babel; want daar verwarde de de taal van heel de aarde, en vandaar verspreidde de HEERE hen over heel de aarde. (Genesis 11:1-9)

De ‘geest van Babel’ in de geschiedenis van de volkeren

De volkeren kwamen samen in trots, overmoed en rebellie om hun onafhankelijkheid van God te onderstrepen. Zij namen hun lot in eigen handen en duwden God van zich af met iets dat raakt aan haat – dezelfde God die hen generaties lang gezegend had, die bezorgd was om hun welzijn en erin voorzien had. Zij wilden een monument bouwen voor hun eigen eer. Zij legden hun houding van dankbaarheid en tevredenheid voor wat voor hen bestemd was in overeenstemming met Gods zegen af, en werden buitensporig en begerig, vervuld met trotse overmoed en arrogantie tegenover hun God. Zij werden gevangen door de geest van Babel, een demonische geest die hen aanspoorde om te streven naar een succes zonder of zelfs tegen God.

De geest van Babel, de geest van overmoed en rebellie, blijft actief tot op de dag van vandaag. Tot op deze dag symboliseert hij anti-God en antichristelijke ideologieën en wereldmachten die doortrokken zijn van een geest van trots en rebellie. Als Duitser kan ik zeggen dat mijn volk alleen al twee verschillende uitingen van deze ideologie heeft ervaren en doorleden: de fascistische variant onder de nazidictatuur en de communistische variant die half Duitsland (Oost-Duitsland, de DDR) in een ijzeren greep had onder het schild van Stalin na de Tweede Wereldoorlog. De ideologische kleuren variëren in de loop van de tijd, maar de fundamentele ideologie en de onderliggende demonische inspiratie blijven hetzelfde.

De meeste superieure wereldmachten in het verleden waren doortrokken van deze geest – en Israël werd er herhaaldelijk mee geconfronteerd: de Babyloniërs, de Perzen, de Grieken, de Romeinen. De gevestigde kerk van de middeleeuwen had ook Babylonische trekken. Moderne ideologieën en groepen staan evenzeer open voor beïnvloeding, van de militante humanistische verlichting tot het communisme en fascisme en van wild ongebreideld kapitalisme tot de radicale (d.i. de originele) islam. Al deze krachten en bewegingen zijn op

verschillende manieren doortrokken van deze Babylonische geest van trots en rebellie tegen God en Zijn goede geboden. De Bijbel profeteert dat deze neiging op het niveau van de volkeren en wereldmachten zal escaleren en culmineren in een finale antichristelijke climax voor het laatste oordeel – zie Openbaring 19 – over de ‘hoer van Babel’ en de geest die het vertegenwoordigt. Dit laatste oordeel over Babel gaat hand in hand met de tweede komst van de Messias en de dageraad van het Messiaanse Koninkrijk, gericht op Sion, zoals voorzegt met verbazende precisie en helderheid door de psalmist, geïnspireerd door de Heilige Geest (Psalm 2):

1 *Waarom woeden de heidenvolken
en bedenken de volken wat zonder inhoud is?*

2 *De koningen van de aarde stellen zich op
en de vorsten spannen samen
tegen de HEERE en tegen Zijn Gezalfde:*

3 *Laten wij Hun banden verscheuren
en Hun touwen van ons werpen!*

4 *Die in de hemel woont, zal lachen,
de Heere zal hen bespotten.*

5 *Dan zal Hij tot hen spreken in Zijn toorn,
in Zijn brandende toorn hun schrik aanjagen.*

6 *Ik heb Mijn Koning toch gezalfd
over Sion, Mijn heilige berg.*

7 *Ik zal het besluit bekendmaken:
De HEERE heeft tegen Mij gezegd: U bent Mijn Zoon,
Ík heb U heden verwekt.*

8 *Eis van Mij en Ik zal U de heidenvolken als Uw eigendom geven,
de einden der aarde als Uw bezit.*

9 *U zult hen verpletteren met een ijzeren scepter,
U zult hen in stukken slaan als aardewerk.*

10 *Nu dan, koningen, handel verstandig.
Laat u onderwijzen, rechters van de aarde.*

11 *Dien de HEERE met vreze,
verheug u met huiver.*

12 *Kus de Zoon, opdat Hij niet toornig wordt en u onderweg omkomt,
wanneer Zijn toorn slechts even ontbrandt.
Welzalig allen die tot Hem de toevlucht nemen!*

Gods antwoord op de Babylonische rebellie

Hoe reageerde God op deze eerste manifestaties, dit beginpunt en doorbraak van de geest van Babel? Wat was Zijn antwoord? Als we de gebeurtenissen en de bredere context nader

bekijken vinden we drie reacties – twee reacties van oordeel en een reactie van genade:

1. God verwarde hun taal (Genesis 11:7);
2. God verstrooide hen over heel de aarde (Genesis 11:8) en
3. God riep Abraham (Genesis 12:1-3).

Laten we op dit punt de parallellen tussen wat gebeurde in de hof van Eden en de gebeurtenissen rond de toren van Babel nader bekijken. Tot op zekere hoogte herhaalden de gebeurtenissen die zich op individueel niveau voltrokken in het paradijs zich op collectief niveau, dat van de volkeren, in Babel.

In het paradijs bezweken Adam en Eva voor de verleiding van de slang vanwege het appel op hun trots ('u zult als God zijn', Genesis 3:5). Gods antwoord – twee reacties van oordeel en een reactie van genade:

1. Hij verdreef ze uit het paradijs, en gaf ze zo over aan zonde en dood (Genesis 3:23 en volgende);
2. Hij legde een specifieke vloek op ieder van hen, zowel man als vrouw (Genesis 3:16-20) en
3. Hij gaf hun en hun nakomelingen de belofte van een toekomstige Verlosser (Genesis 3:15).

Het verbazingwekkende in beide gevallen is dat God middenin de val van de mens en het oordeel al een pad naar verlossing opende. Op individueel niveau was dat de belofte van de 'Zoon' – de Messias en Zaligmaker. Op collectief niveau, het niveau van de naties, was dat de roeping van Abraham en, in relatie daarmee, de unieke roeping van het Joodse volk zoals vermeld in Genesis 12:1-3:

1 De HEERE nu zei tegen Abram: Gaat u uit uw land, uit uw familiekring en uit het huis van uw vader, naar het land dat Ik u wijzen zal.

2 Ik zal u tot een groot volk maken, u zegenen en uw naam groot maken; en u zult tot een zegen zijn.

3 Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt, zal Ik vervloeken; en in u zullen alle geslachten van de aardebodem gezegend worden.

Israël en de volkeren: geroepen een wederzijdse zegen te zijn

Gods belangrijkste reden voor de roeping van Abraham is de volgende: Hij verlangt er nog steeds naar de volkeren te zegenen. Hij doet nog steeds een beroep op de volkeren, die in trots en rebellie tegen Hem opgestaan zijn, om hun geloof op Hem te stellen. Hij heeft de volkeren nog steeds lief – maar Hij moet ze een voorwaarde stellen: ze kunnen alleen onder Zijn zegen terugkeren als ze bereid zijn hun trots op te geven, of, om het anders te zeggen,

als zij bereid zijn Gods keuze, Zijn uitverkoren volk te accepteren en te 'zegenen' (Genesis 12:3a).

Nederige aanvaarding van Zijn keuze zou tegelijkertijd betekenen aanvaarding van de unieke roeping van dit volk (om een zegen voor de mensheid te zijn) en de unieke betekenis van het land dat God heeft toebedeeld aan Abraham en zijn nakomelingen. Deze drie factoren zijn onlosmakelijk verbonden met Gods oorspronkelijke roeping van Abraham (Genesis 12:1-3), Isaäk (Genesis 26:3-5) en Jakob (Genesis 28:13-14):

1. De geboorte als volk;
2. Het land en
3. De opdracht van Israël.

Waar Romeinen 11:29 zegt: *'Gods gaven en Zijn roeping zijn onberouwelijk'*, heeft dat betrekking op de oorspronkelijke gaven en de oorspronkelijke roeping. Waar Romeinen 15:8 zegt dat een van de redenen voor Christus' eerste komst naar de aarde was om de beloften aan de aartsvaders te bevestigen, heeft dat betrekking op de oorspronkelijke beloften en de oorspronkelijke roeping. Acceptatie van deze drie beloften, verzegeld in het verbond met Abraham (Genesis 15:18) en bevestigd door Paulus (Romeinen 11) en Jezus (Romeinen 15:8), als een gave van zegen voor de mensheid – dat is de conditie waar de volkeren zich aan moeten onderwerpen om in staat te zijn terug te keren onder Gods zegen. De 'mishpacha', familie, clan, stam of natie die Israël zegent komt onder de zegen van de Almachtige. Die collectieve eenheden, aan de andere kant, die zich halsstarrig vastklampen aan trots, overmoed en rebellie, blijven onder Gods oordeel en vloek.

Het fundament voor het verlossingsplan is aldus gelegd: Israëls uitdaging, op basis van de Thora, dat is Gods gebod aan Israël bemiddeld door Mozes, is acht te slaan op Gods stem en Zijn geboden te gehoorzamen (zie Deuteronomium 28). De uitdaging voor de volkerenwereld is Gods verkiezing en roeping van Israël te erkennen in nederigheid, dankbaarheid en devotie. Op collectief niveau is dat de samenvatting van de grondboodschap van het Oude Testament. Deuteronomium 28 (voor Israël) en Genesis 12 (voor de naties) waren de twee kernboodschappen van alle Oudtestamentische profeten.

Twee volgende hoofdthema's ontwikkelden zich stap voor stap op deze basis: a) de belofte van de Messias, en b) het partnerschap tussen gelovigen (in de Messias) uit Israël en gelovigen uit de volkeren. Dit werd de belangrijkste boodschap van het Nieuwe Testament – maar zonder ook maar enigszins vragen te stellen bij de Oudtestamentische fundamenten van Gods heilsplan, of die te herinterpreteren of af te schaffen.

Hoofdstuk 4

Israël in het Nieuwe Testament

Er zijn christenen die van mening zijn, dat het Nieuwe Testament niets zegt over het thema 'Israël'. Dat is niet waar. Die christenen die erkennen, dat het Nieuwe Testament wel zeker refereert aan het thema 'Israël' zijn ruwweg in drie kampen te verdelen. De eerste groep kan een hele serie Bijbelpassages citeren die oordelen over Israël profeteren. De tweede groep kan een hele serie teksten citeren die positieve dingen zeggen over Israël. De derde groep is door dit alles zo in verwarring dat ze niet kunnen beslissen welke zijde ze zullen kiezen.

Om het eenvoudig te houden: beide eerste kampen hebben sterke argumenten voor hun positie. De Bijbel handelt fel en intens over Gods oordeel over het Joodse volk, maar spreekt ook duidelijk over Zijn blijvende trouw en Zijn beloften aan Israël die van kracht blijven. Hoe gaat dit samen?

De sleutel tot een Bijbels verstaan van Israël: Gods verbonden met Israël

Een korte samenvatting van de belangrijkste punten over dit thema. Er zijn volgens mij vier fundamentele verbonden die God sloot met het Joodse volk: het Abrahamitisch verbond (Genesis 15), het Sinaïverbond (dat zijn climax bereikt in Deuteronomium 28), het verbond betreffende de Messias (2 Samuël 7) en het Nieuwe Verbond (Jeremia 31, Ezechiël 36). Als het gaat over oordeel en belofte, zijn het het Abrahamitische verbond en het Sinaïverbond die van betekenis zijn.

Het verbond met Abraham is unilateraal (eenzijdig), eeuwig en zonder voorwaarden. Het is een genadeverbond waarvoor God alleen de verantwoordelijkheid draagt. Het is in dit verbond, dat de oorspronkelijke roeping van Israël en de oorspronkelijke beloften aan Israël, zoals aan de aartsvaders gegeven (zie boven), effectief verzegeld zijn. God alleen staat garant voor de vervulling van deze beloften, onafhankelijk van hoe Israël zich gedraagt. Op basis hiervan kon Paulus een diep en radicaal getuigenis geven (Romeinen 11:28-29):

28 Zij zijn weliswaar wat het Evangelie betreft vijanden vanwege u, maar wat de verkiezing betreft geliefden vanwege de vadersen.

29 Want de genadegaven en de roeping van God zijn onberouwelijk.

Het is belangrijk om dit verbond te onderscheiden van het Sinaïverbond, dat aan de kinderen van Israël aangeboden was onder Mozes. Anders dan het Abrahamitisch verbond is dit een bilateraal (tweezijdig) verbond, een voorwaardelijk verbond en – zoals we zullen zien – een verbond met beperkte duur. In Deuteronomium ontving de tweede generatie van de kinderen Israëls, die intussen veertig jaar door de woestijn gereisd had, in wezen een

contract: *'Als u de stem van de Heere uw God nauwgezet gehoorzaam bent, door al Zijn geboden, die ik u heden gebied nauwlettend in acht te nemen (...) al deze zegeningen zullen over u komen'* (zie Deuteronomium 28: 1–2).

Daarentegen zal het gebeuren, als u de stem van de HEERE, uw God, niet gehoorzaam bent door al Zijn geboden en Zijn verordeningen, die ik u heden gebied, nauwlettend te houden, dat al deze vervloekingen over u zullen komen en u zullen treffen (Deuteronomium 28:15).

Beide verbonden samengenomen, vormen de basis voor alle verdere profetieën over Israël, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Beide testamenten sluiten op elkaar aan en laten dezelfde lijn zien: als Israël ongehoorzaam is aan God moet Hij Israël oordelen – maar alleen in beperkte mate. Zijn fundamentele roeping van Israël en Zijn oorspronkelijke beloften aan Israël blijven hierdoor onaangetast op basis van het verbond met Abraham. Daarom eindigt iedere afzonderlijke profeet de vaak gedetailleerde oordeelsprofetieën op zijn minst met een positieve notie, met een visioen van hoop voor Israël. Alle Nieuwtestamentische passages over oordeel en heil voor Israël zien we dit patroon volgen, waarbij de passages met betrekking tot heil over het algemeen eschatologisch van aard zijn.

Voorbeelden in het Nieuwe Testament

Het volgende is een typerend voorbeeld van het eindtijdonderwijs van Jezus (Lucas 21:20, 24):

20 Wanneer u zult zien dat Jeruzalem door legers omringd wordt, weet dan dat zijn verwoesting nabij is.

24 En zij zullen vallen door de scherpte van het zwaard en in gevangenschap weggevoerd worden onder alle heidenen. En Jeruzalem zal door de heidenen vertrapt worden, totdat de tijden van de heidenen vervuld zullen zijn.

Allereerst: Jezus spreekt over de verwoesting van Jeruzalem en de wereldwijde verstrooiing van het Joodse volk. Hij specificeert de precieze omstandigheden waaronder de verwoesting zal plaatsvinden en geeft Zijn tijdgenoten duidelijke instructies hoe zich te gedragen als de situatie zich voordoet. Het was nog maar veertig jaar later dat de meerderheid van de vroege kerk Zijn advies naar de letter opvolgde en op grond van Jezus' profetische waarschuwing gebruik maakte van een pauze in de vijandelijkheden om Jeruzalem te ontvluchten over de rivier de Jordaan naar Pella in wat nu Jordanië is. Na de twee Joodse opstanden die werden neergeslagen in 70-73 en 135 n.Chr. werd inderdaad de meerderheid van de Joodse inwoners over de toen bekende wereld verstrooid en van daar tot de einden der aarde.

Het is opmerkelijk dat Jezus in Zijn profetie van oordeel en wereldwijde verstrooiing het Oude Testament citeert – om precies te zijn een passage uit Deuteronomium 28:64:

De HEERE zal u verspreiden onder al de volken, van het ene einde van de aarde tot aan het andere einde van de aarde.

Als je de meer dan vijftig verzen waarin God spreekt via Mozes over wat zal gebeuren in het geval van Israëls ongehoorzaamheid nader bekijkt, kun je zien dat de oordeelsaankondigingen steeds ernstiger worden. De hierboven vermelde dreiging bevindt zich helemaal aan het eind van deze lijst. De wereldwijde verstrooiing van het Joodse volk is de zwaarste straf op grond van het Sinaïverbond. En dat is precies wat Jezus oppakt in Lucas 21 en aangeeft dat het vervuld zal worden in de (nabije) toekomst, maar slechts voor een begrensde periode! TOTDAT...

En zij zullen vallen door de scherpte van het zwaard en in gevangenschap weggevoerd worden onder alle heidenen. En Jeruzalem zal door de heidenen vertrapt worden, totdat de tijden van de heidenen vervuld zullen zijn. (Lucas 21:24)

Hier geeft Jezus een keerpunt aan – een omkering van het lot voor het Joodse volk en voor Jeruzalem. Hij voorzegt het aanbreken van een nieuw tijdperk waarin niet-Joodse heerschappij over Jeruzalem tot een eind komt en Jeruzalem weer onder Joodse soevereiniteit komt. Dit, tussen twee haakjes, is ook in overeenstemming met wat Mozes had voorzegt: als Israël is verstrooid tot de einden der aarde, zal er een tijd komen waarin God ze opnieuw bijeen zal brengen (Deuteronomium 30:4,5):

4 Al bevonden uw verdrevenen zich aan het einde van de hemel, toch zal de HEERE, uw God, u vandaar bijeenbrengen en u vandaar weghalen.

5 En de HEERE, uw God, zal u naar het land brengen dat uw vaders in bezit hadden, en u zult het weer in bezit nemen; en Hij zal u goeddoen en u talrijker maken dan uw vaders.

Deze uiteindelijke belofte van heil is opnieuw gebaseerd op het Abrahamitisch verbond.

Wij vinden deze correlatie van oordeel en genade ook in andere passages in het Nieuwe Testament. Matteüs vermeldt de volgende uitspraak van Jezus, ook in de context van Zijn eindtijdonderwijs. In de context van Zijn tweede komst geeft Hij een voorwaarde aan voor Zijn terugkeer, namelijk dat Hij begroet zal worden door de inwoners van Jeruzalem als de Messias (Matteüs 23:39):

Want Ik zeg u: U zult Mij van nu af aan niet zien, totdat u zegt: Gezegend is Hij Die komt in de Naam van de Heere.

Hier opnieuw zien we het eindtijd-gebruik van het woord 'totdat'!

Parallel hiermee kunnen we nu Paulus' verklaring in Romeinen 11:25-26 beschouwen:

25 Want ik wil niet, broeders, dat u geen weet hebt van dit geheimenis (opdat u niet wijs zou zijn in eigen oog), dat er voor een deel verharding over Israël is gekomen, totdat de volheid van de heidenen is binnengegaan.

26 En zo zal heel Israël zalig worden, zoals geschreven staat: De Verlosser zal uit Sion

komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.

Met andere woorden: als de Grote Opdracht zijn doel onder de volkeren heeft bereikt, zal 'heel Israël' tot geloof in Jezus de Messias komen. De metaforische 'takken die waren afgebroken' zullen opnieuw in de tamme olijfboom geënt worden waar ze vandaan kwamen. Dat is omdat, ondanks al hun ongehoorzaamheid, en ondanks al de in tijd beperkte oordelen, zij 'geliefd blijven vanwege de vaderen' (Romeinen 11:28). Met andere woorden: ter wille van Abraham, Isaäk en Jakob met wie God Zijn eenzijdig, eeuwig verbond van genade sloot.

In al deze voorbeelden zien we hetzelfde patroon dat in heel de Schrift voorkomt. Al de passages over oordeel zijn gebaseerd op de ongehoorzaamheid van het Joodse volk en de bijbehorende consequenties vanuit het Sinaïverbond. Al de passages over uiteindelijke verlossing en alle blijvende beloften zijn gebaseerd op het onvoorwaardelijke en eeuwig geldige Abrahamitisch verbond. Tenslotte sluit het verbond met Abraham ook de belofte aan Israël van de Messias in en de daarmee verbonden sluiting van het Nieuwe Verbond voor Israël, zoals we kunnen lezen in Romeinen 11:25-27. Zoals we hiervoor gesteld hebben, laten het Oude en het Nieuwe Testament een in dit opzicht ongebroken continuïteit zien.

25 Want ik wil niet, broeders, dat u geen weet hebt van dit geheimenis (opdat u niet wijs zou zijn in eigen oog), dat er voor een deel verharding over Israël is gekomen, totdat de volheid van de heidenen is binnengegaan.

26 En zo zal heel Israël zalig worden, zoals geschreven staat: De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.

27 En dit is het verbond van Mij met hen, wanneer Ik hun zonden zal wegnemen.

Welk verbond is vervangen door het Nieuwe Verbond?

Een belangrijke vraag om mee af te sluiten: welk verbond is vervangen door het Nieuwe Verbond? Welk verbond is het Oude Verbond? Het verbond met Abraham? Het Sinaïverbond? Beide?

Als we Jeremia 31 of Hebrëen 8 lezen is het antwoord kristalhelder: het Oude Verbond dat is vervangen door het Nieuwe Verbond is het Sinaïverbond – niet het Verbond met Abraham!

Jeremia 31:31-33:

31 Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal sluiten, 32 niet zoals het verbond dat Ik met hun vaderen gesloten heb op de dag dat Ik hun hand vastgreep om hen uit het land Egypte te leiden – Mijn verbond, dat zij verbroken hebben, hoewel Ik hen getrouwd had, spreekt de HEERE.

33 Voorzeker, dit is het verbond dat Ik na die dagen met het huis van Israël sluiten zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven en zal die in hun hart schrijven. Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn.

Hebreeën 8:6-9:

6 Nu heeft Hij echter een zoveel voortreffelijker bediening ontvangen, zoals Hij ook van een beter verbond Middelaar is: een verbond dat in betere beloften is vastgelegd.

7 Immers, als dat eerste verbond onberispelijk geweest was, zou er voor een tweede geen plaats zijn gezocht.

8 Want hen berispend zegt Hij tegen hen: Zie, de dagen komen, spreekt de Heere, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal sluiten,

9 niet overeenkomstig het verbond dat Ik met hun vaders gesloten heb, op de dag toen Ik hen bij de hand nam om hen uit het land Egypte uit te leiden. Want zij bleven niet in Mijn verbond en Ik heb geen acht meer op hen geslagen, zegt de Heere. Op dit punt citeert de schrijver van de Hebreeënbrief Jeremia 31:31-33.

Wie dit begrijpt, heeft het uitgangspunt en de basis van Gods heilsgeschiedenis met Israël en de volkeren verstaan. Dit fundament blijft geldig vandaag en zal voor altijd geldig blijven.

Wat van vitaal belang is voor ons en voor onze generatie is het feit, dat we duidelijk middenin dit Bijbels geprofeteerde keerpunt in de geschiedenis leven: het Joodse volk wordt vergaderd uit alle naties van de aarde (Jeremia 31:1 en volgende). Jeruzalem komt stap voor stap terug onder de soevereiniteit van het Joodse volk (Lucas 21:24). Het land bloeit, de steden worden herbouwd en opnieuw bevolkt, de landbouw geniet een buitengewone bloei (Ezechiël 36:1 en volgende). Het is nog maar een kwestie van tijd totdat 'geheel Israël' behouden wordt (Romeinen 11:26) en de inwoners van Jeruzalem Jezus als hun Messias verwachten en erkennen (Matteüs 23:39).

Het is dus belangrijk om te bemerken dat het Nieuwe Testament inderdaad heel veel te zeggen heeft over 'Israël'. Sommige dingen van wat het heeft te zeggen schijnen met elkaar in tegenspraak, maar kunnen worden begrepen in de context van de twee onderliggende verbonden – het Verbond met Abraham en het Sinaïverbond – in ongebroke eenheid met het Oude Testament.

Hoofdstuk 5

De volkeren in het Nieuwe Testament

Als het al moeilijk is voor veel christenen om 'Israël' in het Nieuwe Testament te ontdekken, dan zal het voor hen zeker moeilijk zijn om 'de volkeren' in het Nieuwe Testament te ontdekken – met als mogelijke uitzondering de Grote Opdracht. Voor mij was het een lang proces om de verbanden te herkennen die verderop worden uitgezet.

Allereerst: vanuit het perspectief van de eeuwigheid is het een verbazingwekkende ontdekking dat, volgens Openbaring 22, het laatste hoofdstuk van de Bijbel, er nog steeds volkeren zullen zijn. Sommige zaken, zoals het huwelijk, zullen niet meer bestaan, maar de volkeren wel. Dat doet een aantal belangrijke vragen rijzen. Zullen alle volkeren nog bestaan,

of maar enkele? Als het er maar enkele zullen zijn, welke zullen er dan nog zijn en welke niet? Zal Duitsland er een van zijn? Of uw land? Bent u er bezorgd om?

Matteüs 25:31 en volgende verzen en de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan

De gelijkenis van het oordeel over de volkeren in Matteüs 24:31 en volgende verzen speelt een hoofdrol tegen de achtergrond van Openbaring 22 en Genesis 12.

Traditioneel is de uitleg van deze gelijkenis over het algemeen vergelijkbaar geweest met die van de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan. De gelovige wordt opgeroepen om zorg te dragen voor het welzijn van zijn medemens. De kernboodschap is deze: 'Heb uw naaste lief als uzelf'. Dit is een van de meest centrale principes van het Nieuwe Testament.

Wanneer we echter deze twee gelijkenissen naast elkaar lezen, kan het ons niet ontgaan dat zij veel gemeen hebben, maar ook beduidende verschillen:

- De gelijkenis van de barmhartige Samaritaan is het verhaal van een individueel persoon.
- In de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan is er geen indicatie voor de tijd waarin ze geplaatst wordt.

Meestal overweegt men deze verschillen niet meer gedetailleerd. Voor ons onderwerp zijn ze echter van beslissende betekenis.

Matteüs 25:31 en volgende verzen en de context van Matteüs 23-25

De verzen vanaf het eind van Matteüs 23 tot het eind van Matteüs 25 gaan over één hoofdonderwerp: de toekomst. nauwkeuriger gezegd, zij beslaan de periode tussen de eerste en de tweede komst van Christus, dat is de eindtijd in zowel engere als bredere zin. Veel theologen zijn het erover eens dat de eindtijd in bredere zin begon met de gebeurtenissen van Pinksteren. Meer open voor discussie is de kwestie wanneer naar Bijbels perspectief het einde der tijden begint in engere zin. Ik ga hier niet al te gedetailleerd op in, maar voor mij is duidelijk dat de gelijktijdige terugkeer van de Joden en het herstel van Israël, in verbinding met de niet eerder voorgekomen groei van wereldwijde christelijke opwekkingsbewegingen en een unieke, dynamische beweging in de richting van de vervulling van de Grote Opdracht, een opeenstapeling van gebeurtenissen vormen die in overeenstemming zijn met een breed scala aan Bijbelse criteria, die de aanname dat de Tweede Komst van Christus snel naderbij komt, rechtvaardigen.

De meeste passages die we hierboven noemden (eind van Matteüs 23 tot eind van Matteüs 25) handelen over deze tijden, hoe lang ze ook nog mogen duren, en ik geloof dat het slaat op de tijden waarin wij leven.

Als we met deze achtergrond de drie gelijkenissen in Matteüs 25 nader bekijken, wordt het duidelijk dat ze alle drie over het einde der tijden gaan. Alle drie gelijkenissen gaan over de ontmoeting met de Heere als Hij terugkomt. Dat hebben deze drie gelijkenissen met elkaar gemeen. Echter, naast deze gemeenschappelijkheid, laten ze ook grote verschillen zien. Het wordt bij nader inzien duidelijk dat ze tot drie verschillende doelgroepen gericht zijn. Bij Zijn terugkeer verschijnt de Heere aan elke van deze drie groepen op een andere manier.

1. In de gelijkenis van de tien (!) meisjes komt Jezus terug als de Bruidegom. Hier is het de bruid, dat is de kerk, aan wie Hij verschijnt. Daar wordt ook naar verwezen door de betekenis van het getal 10, een getal dat een collectief aangeeft (b.v.: in de Joodse godsdienst is een aantal van tenminste 10 mannen vereist om een ‘minjan’ of gemeente te vormen). Echter, Jezus’ komst brengt een oordeel over de kerk met zich mee. Een deel van de kerk wordt verworpen. Een deel wordt aangenomen. Het beslissende criterium voor dit oordeel is hoe de kerk gehandeld heeft met de olie – een symbool voor de Heilige Geest.

2. In de gelijkenis van de talenten keert Jezus terug als Heer en Meester. Hij keert terug naar Zijn dienaren, naar ieder van hen individueel. En er is opnieuw een oordeel. Twee worden aangenomen, een wordt verworpen. Het beslissende criterium voor dit oordeel over de individuele persoon is wat wij hebben gedaan met de talenten die ons zijn toevertrouwd.

3. De gelijkenis van het oordeel over de volkeren heeft ook betrekking op de terugkeer van Christus. Dit keer echter komt Hij niet als Bruidegom tot Zijn bruid, of als Meester tot zijn dienaren, maar als Koning en Rechter over de naties. Deze vormen de derde doelgroep in de context van Zijn wederkomst. Het beslissende criterium voor het oordeel over de volkeren is genadige behandeling van ‘de minste van mijn broeders’.

Naast de aanwijzingen in het boek Openbaring geeft het evangelie van Matteüs ons dus verder bewijs dat de volkeren nog steeds belangrijk zijn voor God in Nieuwtestamentische tijden. Zijn verlangen om de volken te zegenen zet zich voort. Wij mogen aannemen dat Zijn voorwaarde nog steeds dezelfde is – dat is de bereidheid om Gods unieke roeping van het Joodse volk met dankbaarheid en nederigheid te erkennen en te accepteren.

Op grond van deze aanname kunnen we de veronderstelling uitspreken dat ‘de minste van Jezus’ broeders’ betrekking heeft op het Joodse volk, en in het bijzonder dat deel van het Joodse volk dat Jezus nog niet als de Messias heeft erkend. Deze waarneming wordt versterkt door de manier waarop in Matteüs 11 Jezus Johannes de Doper en de andere gelovigen van het Oude Testament vergelijkt met de discipelen die tot geloof in Hem gekomen zijn:

7 Toen dezen weggingen, begon Jezus tegen de menigte te zeggen over Johannes: Waar

bent u in de woestijn naar gaan kijken? Naar een riet dat door de wind heen en weer bewogen wordt?

8 Maar waar bent u dan naar gaan kijken? Naar iemand in kostbare kleding gekleed? Zie, zij die kostbare kleding dragen, zijn in de huizen van de koningen.

9 Maar waar bent u dan naar gaan kijken? Naar een profeet? Ja, Ik zeg u, zelfs naar veel meer dan een profeet.

10 Want hij is het over wie geschreven staat: Zie, Ik zend Mijn engel voor Uw aangezicht, die voor U uit Uw weg gereed zal maken.

11 Voorwaar, Ik zeg u: Onder hen die uit vrouwen geboren zijn, is niemand opgestaan die groter is dan Johannes de Doper; maar wie de minste is in het Koninkrijk der hemelen, is groter dan hij.

Hoofdstuk 6

Israël en de volkeren in de kerkgeschiedenis

Voordat we kunnen verdergaan wil ik een vraag opwerpen die mij sterk heeft bezig gehouden en dat nog steeds doet: waarom vinden wij als protestantse christenen, en speciaal als evangelische christenen, het zo moeilijk om door te krijgen dat naast de individuele dimensie van Gods werk, er ook een collectieve dimensie is die van kracht blijft? Drie gedachten op dit punt:

Gods beloften voor ‘heel Israël’ blijven voor velen verborgen

Sinds de tijd van de kerkvaders, dus vanaf de tweede tot de vijfde eeuw, heeft de kerk ontkend dat Israël een blijvende positieve betekenis heeft voor God. Het was het gebruikelijke onderwijs, dat de kerk Israël eens en voor altijd vervangen had (de ‘vervangings­theologie’).

Van Augustinus tot Luther, en zelfs tot de jonge Karl Barth (die later zijn visie herzag), was het eenvoudigweg onmogelijk te geloven dat, laat staan argumenten aan te voeren voor Paulus ‘mysterie’ in Romeinen 11, dat ‘geheel Israël’ behouden zal worden. Individuele Joden? Jawel. Maar het hele volk? Onmogelijk! Veel gelovigen, Bijbelleraren en theologen staan nog steeds voor hetzelfde probleem.

Dit probleem is vaak te wijten aan een onzekerheid in het verstaan van de verschillende karakteristieken van het verbond met Abraham en het Sinaïverbond: het verbond met Abraham is eeuwig en het Sinaïverbond niet. Dat zal op Gods tijd vervangen worden door het Nieuwe Verbond (Romeinen 11:25-27):

25 Want ik wil niet, broeders, dat u geen weet hebt van dit geheimenis (opdat u niet wijs zou zijn in eigen oog), dat er voor een deel verharding over Israël is gekomen, totdat de volheid van de heidenen is binnengegaan.

26 En zo zal heel Israël zalig worden, zoals geschreven staat: De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.

27 En dit is het verbond van Mij met hen, wanneer Ik hun zonden zal wegnemen.

Het is tegen deze achtergrond dat de Joden te lijden hebben gehad van eindeloze beproeving, verwerping en vervolging in het zogenaamde 'christelijke' Europa gedurende meer dan 1500 jaar en culminerend in de Holocaust. Degenen die vooral verantwoordelijk waren voor de vervolging van de Joden waren christenen en de christelijke kerken van Europa. Er zijn studies die hebben aangetoond dat gedurende deze 1500 jaar ongeveer evenveel Joden in Europa zijn vermoord als gedurende de Holocaust.

Een van de hoofdoorzaken hiervoor waren de theologisch problematische leringen ten tijde van de kerkvaders, die de koers aangaven voor generaties Europese kerkgeschiedenis, met repercussies tot op de dag van vandaag.

Omdat er geen visie was op Gods beloften voor 'geheel Israël', werd dit niet langer gezien als een criterium van blijvende geldigheid voor Gods zegen of vloek voor de volkeren. Deze openbaring werd geassocieerd met 'discontinuïteit' en aan het Oude Testament toegeschreven zonder blijvende relevantie voor het heden en de toekomst, dat wil zeggen zonder Nieuwtestamentische relevantie.

De 'Constantijnse verschuiving' en het duizendjarig rijk

Aan deze eerste 'blinde vlek' werd een tweede toegevoegd. Augustinus, een van de belangrijkste kerkvaders en theologen van de westerse kerk (de Rooms-Katholieke Kerk tegenover de Orthodoxe kerken in Oost-Europa) bracht een rampzalig keerpunt aan in zijn beroemde werk 'De stad van God'. Hij beweerde dat de victorie van het christendom in het Romeinse Rijk (te beginnen met keizer Constantijn in de aanvang van de vierde eeuw) het 'duizendjarig rijk', in de Bijbel voorspeld, had ingeluid.

Om het simpel te stellen: sommige van de verwoestende consequenties van de vervangingstheologie zijn verder ontwikkeld door Augustinus: Israël is vervangen door de kerk. De Messias is vervangen door de paus, en Jeruzalem door Rome. Verder, de beloften voor het Messiaanse Koninkrijk zijn niet langer gereserveerd voor de toekomst – de tijd na de tweede komst van Jezus – maar zijn toegepast op het heden. Dat was de hoofdreden waarom de middeleeuwse katholieke kerk sterke ideologische, dictatoriale en militante karaktertrekken kreeg. Het doel was het paradijs op aarde te vestigen zonder de Messias en zonder het verlorene Sion (Israël, Jeruzalem).

Een consequentie hiervan waren eindeloze oorlogen en conflicten in de middeleeuwen, uitgevoerd in de naam van het christendom. Dit hield niet automatisch op na de reformatie. Je hoeft niet verder te denken dan de verwoestende Dertigjarige Oorlog, van 1618 tot 1648, waarin ruwweg een derde van de bevolking van midden-Europa gedood werd – en dat in een conflict tussen katholieke en protestantse staten en regeerders.

De erfenis van het piëtisme

Tegen deze achtergrond was het volkomen begrijpelijk, om niet te zeggen geestelijk en historisch terecht, dat de piëtistische revivals van de zestiende tot de achttiende eeuw begonnen met het verleggen van de nadruk op sociale en culturele druk naar de persoonlijke relatie tussen het individu en Jezus. Daar zat een grote zegen in. Veel van de daarop volgende christelijke opwekkingen van de negentiende en de twintigste eeuw worden gekenmerkt door dit aspect van de erfenis van het piëtisme. Het draaide om persoonlijke redding van de gelovige en zijn medemens, vandaar de nadruk op evangelisatie, zending en een corresponderende vorm van discipelschap.

Echter, hoewel dit allemaal terecht en noodzakelijk was als een geestelijke en historische correctie op wat in de kerkgeschiedenis voorafgegaan was, moet het feit niet genegeerd worden, dat de 'blinde vlek' met betrekking tot Israël niet overwonnen was door de reformatie, noch op grote schaal door de piëtistische opwekkingen als geheel. Er waren enkele vermeldenswaardige uitzonderingen, met name op het terrein van het calvinisme en de beweging van de broeders (vergadering der gelovigen), die wijd verspreide invloed hadden in de Nieuwe Wereld (de VS, Canada, Australië en Nieuw-Zeeland). In Europa echter bleven zulke uitzonderingen een minderheid – tot op de dag van vandaag.

Als we deze drie factoren samennemen, beginnen we te begrijpen hoe de 'Israëlkwestie' en de daarmee verbonden vragen van de blijvende betekenis van Gods heilsplan voor de volkeren, dat is de collectieve dimensie van zegen en vloek, een gesloten boek werden voor veel christenen in Europa (en anderen rond de wereld die sterk beïnvloed waren door Europa) en dat ook bleven.

Hoofdstuk 7

Het oordeel over de volken in het Oude Testament – een inleiding

Laten we samenvatten wat we tot nu toe gelezen hebben om het als een springplank te gebruiken om dieper in het Oude Testament te duiken.

Overzicht en samenvatting

In de eerste plaats hebben we vastgesteld hoezeer God de volkeren liefheeft, van het begin tot het einde. Hij wil ze zegenen. Echter, precies zoals Adam en Eva op persoonlijk niveau zondigden in het paradijs, zondigden de naties op collectief niveau met de bouw van de toren van Babel. Toch, op dezelfde manier als God middenin het oordeel een deur opende naar individuele verlossing – met de belofte van de 'Zoon', de Messias – zo opende Hij middenin het oordeel een deur naar zegening van de volkeren: Israël. De natie die Israël zegent mag rekenen op Gods zegen. Dat is omdat Israël, het Joodse volk, geroepen is een

zegen voor de volkeren te zijn. Daarentegen, het volk dat niet bereid is zijn trots af te leggen en Gods soevereine verkiezing van het Joodse volk in nederigheid en dankbaarheid te aanvaarden, moet rekenen op Gods oordeel.

We keken ook naar de twee eerste verbonden van God met het volk Israël: het verbond met Abraham en het Sinaïverbond. Geen van beide verbonden is op zichzelf compleet. Het verbond met Abraham bezegelt Gods oorspronkelijke beloften en roeping. Paulus (Romeinen 11:28 en volgende verzen) en Jezus (Romeinen 15:8) bevestigen dit. Het Sinaïverbond aan de andere kant stelt het volk Israël voor de keuze: zij kunnen Gods zegen verwachten op gehoorzaamheid, of (in tijd beperkt) een oordeel over ongehoorzaamheid. Volgens Deuteronomium 28:64 en volgende verzen is het meest verreikende oordeel de wereldwijde verstrooiing dat Jezus herhaalt en actualiseert in Lucas 21:24 als een gebeuren in de nabije toekomst. Dit oordeel is echter beperkt in de tijd 'totdat...' de beloften van Deuteronomium 30:4 en volgende verzen, herhaald door vele profeten (Jeremia 31, Ezechiël 36-37, etc.) zijn vervuld: in de eerste plaats de fysieke terugkeer van het Joodse volk en dan het behoud van 'geheel Israël' (Romeinen 11:25 en volgende verzen), het totale herstel van Jeruzalem onder Joodse heerschappij (Lucas 21:24) en het aannemen van de Messias door de inwoners van Jeruzalem (Matteüs 23:39), en tenslotte, in samenhang met de terugkeer van Jezus, het laatste oordeel over de volkeren in de eindtijd.

In de context van zowel het Oude als het Nieuwe Testament bekeken we lijnen van openbaring, gekarakteriseerd door continuïteit en discontinuïteit. Het Abrahamitisch verbond en het Sinaïverbond (dat eens zal worden vervangen door het nieuwe verbond voor Israël op collectief niveau) zijn Oudtestamentische instellingen die, bevestigd door Jezus en Paulus, zich voortzetten in de tijd van het Nieuwe Testament. Dat zijn lijnen van openbaring met continuïteit. Telkens wanneer het Nieuwe Testament Oudtestamentische lijnen van openbaring opneemt, hun geldigheid als vanzelfsprekend beschouwend of die nadrukkelijk bevestigend, zijn dat openbaringen en waarheden die hun uitgangspunt hebben in het Oude Testament, maar zich ongebroken voortzetten in het Nieuwe Testament. Aangezien de nadruk van het Nieuwe Testament duidelijk op persoonlijke, individuele verlossing, relatie met God en discipelschap van Jezus ligt, komen sommige van deze voortgezette, bovenindividuele uitspraken slechts sporadisch in het Nieuwe Testament voor. Maar dat is voldoende om hun continuïteit te erkennen en te accepteren. Ieder die meer over deze thema's wil ontdekken moet de relevante Oudtestamentische uitspraken bekijken om een meer compleet beeld te krijgen.

Hetzelfde gaat op voor het onderwijs over het oordeel over de volkeren in Matteüs 25:31 en volgende verzen. Er is geen andere passage in het Nieuwe Testament die zo duidelijk spreekt over dit gebeuren. Deze enkele passage is evenwel genoeg om de continuïteit van dit Oudtestamentische thema te bevestigen. Bovendien, de context – het onderwijs van Jezus over de eindtijd en de drie eindtijd-gelijkenissen – met de drie verschillende doelgroepen - maakt duidelijk waar het over gaat. Hetzelfde principe gaat hier op: als we meer willen

weten over een onderwerp van blijvende betekenis, moeten we het Oude Testament opslaan en zoeken naar verdere informatie over het thema.

Oordeel over de naties in het Oude Testament

Het thema 'oordeel over de volkeren' komt regelmatig voor in het Oude Testament. Er zijn veel verschillende profetieën van verschillende profeten die een oordeel aankondigen, sommige heel gedetailleerd, in het bijzonder die met betrekking tot Israëls buren. Soms nodigt God ze uit om als oordeelsinstrumenten te dienen tegen Israël. Vaak echter worden zij zelf geoordeeld, óf omdat ze op eigen initiatief tegen Israël gehandeld hebben, óf omdat ze de mate van straf die God had gepland verre overschreden hebben.

Een belangrijke uitdaging voor Bijbellezers en -leraren is om te onderscheiden welke oordeelsaankondigingen de bedoeling hebben te verwijzen naar de nabije toekomst en welke bedoelden te verwijzen naar het einde der tijden. De grote meerderheid van oordelen over de volkeren verwezen naar de nabije toekomst, dat wil zeggen de tijd en de generatie waarin de profeet en zijn gehoor leefden, maar zeker niet allemaal. Sommige van de oordeelsprofetieën over de volkeren zijn eschatologisch van aard.

Dat dergelijke oordeelsprofetieën over de volkeren verwijzen naar de eindtijd, wordt aangegeven door bijvoorbeeld verwijzing naar de 'dag van de Heere'. Als we het wat simpel stellen, kunnen we zeggen dat de 'dag van de Heere' in het Oude Testament correspondeert met de 'dag van de wederkomst des Heere' in het Nieuwe Testament, dat is de tweede komst van Jezus.

Toegevoegd hieraan, of in plaats hiervan, kunnen andere verschijnselen die duidelijk verbonden zijn aan de eindtijd vermeld worden in verband met deze passages. Eén zo'n voorbeeld zijn eindtijdverschijnselen in de hemel, zoals het beven van de hemelen, de verkleuring van zon en maan, of soortgelijke verschijnselen. De taal die hier gebruikt wordt is helemaal gelijk in het Oude en in het Nieuwe Testament, zodat degenen die vertrouwd zijn met het Nieuwe Testament in staat moeten zijn deze Oudtestamentische passages te herkennen.

Het hoogtepunt van gebeurtenissen in de eindtijd

Als wij nu kijken naar profetische waarschuwingen voor het volkerenoordeel die duidelijk kunnen worden toegeschreven aan de eindtijd, dan vinden we zulke waarschuwingen bij veel profeten. Maar niet alleen daar. We hebben bijvoorbeeld Psalm 2, die duidelijk handelt over de opstandige volkeren van de wereld en de cruciale rol van de Messias en van Sion. De aard van deze passage is duidelijk te identificeren met de eindtijd. De Messias is hier niet beschreven als een zachtmoedig lam, maar als de 'Leeuw van Juda', die brult van Sion en de volkeren neerslaat.

Van de vele signalen en fragmenten die te maken hebben met ons thema ‘eindoordeel over de volkeren’ steken twee profeten en hun boodschappen boven de rest uit als hoge toppen die een weidse bergkam domineren: de boodschap van de profeet Joël in hoofdstuk 3 en de boodschap van de profeet Zacharia in de hoofdstukken 12 tot 14. De uitspraken die we in deze vier hoofdstukken vinden met betrekking tot ons onderwerp zijn zo onderscheiden en tegelijk zo precies en dramatisch in hun duidelijkheid, dat zij voldoende zijn voor het doel van deze analyse om op een verbazingwekkende manier het beeld te vervolmaken dat we krijgen in Matteüs 25:31 en volgende verzen. Wij gaan deze hoofdstukken nu nader bekijken.

Hoofdstuk 8

Het eindoordeel over de volkeren in het boek van de profeet Joël

We vinden een intense, dramatische beschrijving van het eindoordeel over de volkeren in het derde hoofdstuk van het boek van de profeet Joël. We lezen de verzen 1 en 2 en 14 tot en met 16:

*1 Want zie, in die dagen en in die tijd,
als Ik een omkeer zal brengen in de gevangenschap van Juda en Jeruzalem,
2 zal Ik alle heidenvolken bijeenbrengen
en hen doen afdalen naar het dal van Josafat.
Daar zal Ik met hen een rechtszaak voeren,
vanwege Mijn volk en Mijn eigendom Israël,
dat zij onder de heidenvolken verstrooid hebben.
Mijn land hebben zij verdeeld.*

*14 Menigten, menigten
in het dal van de dorsslede,
want de dag van de HEERE is nabij
in het dal van de dorsslede.
15 Zon en maan worden in het zwart gehuld
en de sterren hebben hun schijnsel ingetrokken.
16 De HEERE zal vanaf Sion brullen als een leeuw,
vanuit Jeruzalem zal Hij Zijn stem laten klinken,
zodat hemel en aarde zullen beven.
Maar de HEERE is een toevlucht voor Zijn volk
en een vesting voor de Israëlieten.*

Het onderwerp wordt duidelijk gemaakt aan het begin: Gods oordeel met betrekking tot Israël. De plaats wordt ook genoemd: het dal van Josafat, waarnaar in vers 16 verwezen wordt als ‘dal der beslissing’.

NB. In de boven geciteerde Herziene Statenvertaling wordt de tekst vertaald met 'dal van de dorsslede'. De NBG-vertaling geeft 'dal van de beslissing', de NBV-vertaling 'dal van het oordeel'. Wij volgen hier de weergave 'dal van de beslissing'.

Het dal van de beslissing

Geleerden hebben niet kunnen vaststellen welke locatie, welk dal precies hier wordt bedoeld. Sommigen denken dat het gaat om het dal van Hinnom, direct beneden de Oude Stad van Jeruzalem. Het heuvelachtige terrein zou echter te weinig plaats hebben voor grote legers. Sommigen associëren deze beslissende veldslag met de veldslag van Armageddon (Har Megiddo – de berg Megiddo). Megiddo ligt in de vlakte van Jizreël (ongeveer 380 km²) in Noord-Israël, tussen de Middellandse Zee in het zuiden en het meer van Galilea. Dit dal was vaak het toneel van beslissende veldslagen in oude tijden. Andere geleerden houden het op de veronderstelling dat deze passage verwijst naar het zuidelijk gedeelte van de Jordaanvallei. Het is niet mogelijk met zekerheid te zeggen welke plaats is bedoeld, maar de exacte plaats doet er ook niet toe. Het feit blijft, dat een veldslag zal plaatsvinden in 'Erets Israël', het land Israël, in de eindtijd.

De tijd

Er zijn talloze heldere aanwijzingen in dit hoofdstuk dat deze profetie betrekking heeft op een scenario dat in de toekomst vervuld wordt. De belangrijkste indicaties zijn de volgende:

1. vers 1a: *'In die dagen en in die tijd'*. We mogen vragen welke dagen en welke tijd hier bedoeld worden. De meest voor de hand liggende referentie zijn de dagen en de tijd direct hiervoor in hoofdstuk 2 genoemd. Dit hoofdstuk spreekt over de dagen van de wereldwijde uitstorting van de Heilige Geest (zie Joël 2:28 en volgende verzen). Volgens Petrus' preek op Pinksteren begon de vervulling van deze profetie met de uitstorting op Pinksteren:

17 En het zal zijn in de laatste dagen, zegt God, dat Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees; en uw zonen en uw dochters zullen profeteren, uw jongemannen zullen visioenen zien en uw ouderen zullen dromen dromen.

18 En ook op Mijn dienaren en op Mijn dienaressen zal Ik in die dagen van Mijn Geest uitstorten en zij zullen profeteren.

19 En Ik zal wonderen geven in de hemel boven en tekenen op de aarde beneden: bloed, vuur en rookwalm.

20 De zon zal veranderd worden in duisternis en de maan in bloed, voordat de grote en ontzagwekkende dag van de Heere komt.

21 En het zal zo zijn dat ieder die de Naam van de Heere zal aanroepen, zalig zal worden.

Het begon op Pinksteren. Maar de uiteindelijke vervulling zal niet compleet zijn totdat de Grote Opdracht onder de volkeren is vervuld en 'geheel Israël' tenslotte is behouden. In elk

geval weten we, dat 'deze dagen en die tijd' verwijzen naar Nieuwtestamentische dagen en Nieuwtestamentische tijden.

2. vers 1b: *'Als Ik een omkeer zal brengen in de gevangenschap van Juda en Jeruzalem.'* Hier is de tijd met beduidend grotere precisie aangegeven. Wanneer in de tijden van het Nieuwe Testament heeft het lot van Juda en Jeruzalem een algemene keer ten goede gemaakt? Zeker niet in de bijna tweeduizend jaar van de Joodse diaspora. Pas in de laatste tientallen jaren met de terugkeer op grote schaal van de Joden, de stichting van de staat Israël, het herstel van het volk en het land op Bijbels en historisch gebied, met het door Jezus voorzegde (maar nog niet voltooid) herstel van Jeruzalem onder Joodse heerschappij, is een 'keer ten goede' van historische proporties opgetreden. Joël spreekt dus over de eindtijd: de tijd waarnaar bij verschillende gelegenheden in het Nieuwe Testament verwezen wordt met het woord 'totdat' als een verstrekkend keerpunt in de geschiedenis.

3. De tekst rondom deze profetie bevat ook verwijzingen naar andere sleutelwoorden of verschijnselen met betrekking tot de eindtijd:

Joël 2:31 - de dag van de Heere,

Joël 2:31 - eindtijd verschijnselen in de hemel,

Joël 3:16. Bijzonder opmerkenswaard, zoals in Psalm 2 en Matteüs 25:31 en volgende verzen, is het feit dat de Messias in actie komt en de vijandige volken vanaf Sion bedreigt.

Concluderend kunnen we zeggen dat deze passage talloze overeenkomende indicaties bevat dat het Bijbels-profetische 'dal van de beslissing' verwijst naar een gebeuren dat nog in de toekomst ligt. Met andere woorden: op het gegeven tijdstip zullen alle volkeren te maken hebben met een laatste, eschatologische, onherroepelijke beslissing met betrekking tot hun relatie tot Israël.

De drie criteria voor het oordeel

De beslissende criteria waarmee de Rechter der wereld het oordeel zal vellen over de volkeren zijn aangegeven in Joël 3:2 en 3:

*2 Dan zal Ik alle heidenvolken bijeenbrengen
en hen doen afdalen naar het dal van Josafat.
Daar zal Ik met hen een rechtszaak voeren,
vanwege Mijn volk en Mijn eigendom Israël,
dat zij onder de heidenvolken verstrooid hebben.
Mijn land hebben zij verdeeld.*

*3 Zij hebben het lot geworpen over Mijn volk.
Zij gaven een jongen voor een hoer;
zij verkochten een meisje voor wijn, zodat zij konden drinken.*

1. *Zij hebben Mijn volk onder de volkeren verstrooid:* dit gebeurde herhaaldelijk in de loop van Israëls geschiedenis. De Joden werden gewelddadig ontworteld uit hun land door vreemde machten. Dat gebeurde onder de Assyriërs, Babyloniërs en Perzen (die evenwel ook de terugkeer uit de Babylonische ballingschap goedkeurden). Het gebeurde in een enigszins andere vorm onder de Grieken en dan, het meest beslissend en met de langstdurende consequenties onder de Romeinen, volgend op het neerslaan van de twee Joodse opstanden rond 70 en 135 n.Chr. Evenmin moet vergeten worden dat er herhaaldelijk gewelddadige verdrijvingen van Joodse mensen in de diaspora waren – zij het dan niet vanuit hun eigen land, maar wel uit hun huizen. De grootste gedwongen migratie van dit soort vond plaats in de tijd die leidde naar en gedurende de Tweede Wereldoorlog. Van de twaalf á dertien miljoen Europese Joden omstreeks 1940 hebben er ongeveer zes miljoen het leven verloren. Bijna alle anderen werden gedwongen op een of andere manier te vluchten.

2. *Zij verdeelden Mijn land:* Hier stuiten we op een zeer actueel thema – de verdeling door niet-Joodse machten van het land dat God heeft toegewezen aan het Joodse volk. De Volkenbond (tussen de Eerste en Tweede Wereldoorlog), de Verenigde Naties (sinds de Tweede Wereldoorlog) en vele afzonderlijke naties, zowel moslim als seculier, zijn op deze manier tot op de dag van vandaag schuldig aan het beledigen van Israël en God. Sommigen hadden slechte motieven, terwijl anderen te goeder trouw gehandeld hebben. Dat verandert echter niet het feit, dat het volk en de regering die de unieke status van het land als spiritueel en historisch toebehorend aan het Joodse volk niet respecteren, zichzelf in verzet tegen God en Zijn verordeningen opstellen.

3. *Zij hechtten weinig waarde aan Joods leven:* Dit is een manier van samenvatting van het vers met betrekking tot prostituees en wijn. Die naties die weinig waarde hebben toegekend aan Joods leven – niet meer dan de prijs van een goedkope hoer of een fles goedkope wijn – moeten rekenen op Gods oordeel. In de loop van de Europese geschiedenis, en zeker sinds de tijd van de kruisvaarders, was dat helaas telkens weer het geval. Tijdens de Holocaust was het leven van Joden zelfs nog meer in gevaar. Verder, sinds de stichting van de staat Israël, zo niet al daarvoor, werd Joods leven steeds meer bedreigd en in gevaar gebracht in de moslimwereld.

Voor zover het deze criteria voor Gods oordeel over de volkeren betreft, kunnen we twee waarnemingen doen. In de eerste plaats: de drie zorgen die God expliciet onder Zijn bescherming stelt, corresponderen stuk voor stuk met Gods roeping van Abraham, Isaäk en Jakob. We spreken hier over 1) de bescherming van het Joodse volk, 2) de bescherming van het land en in samenhang daarmee, de unieke band tussen het volk en het land, en 3) Gods verkiezing en roeping van Israël als een bron van zegen voor de volkeren van de wereld. Met andere woorden: we spreken over de hoofdkenmerken van de oorspronkelijke roeping van Abraham (Genesis 12), verzegeld door God in het verbond met Abraham (Genesis 15): de belofte van het land, de belofte van nakomelingen, en de roeping om een zegen voor de naties te zijn. Dit alles in samenhang met de uitdaging aan de volken om op hun beurt Israël te eren en te zegenen.

In het hart hiervan het derde criterium, de waarschuwing aan de volkeren tegen de verachting van Joods leven correspondeert met het centrale criterium in Matteüs 25:31 en

volgende verzen voor de scheiding van de ‘schaap-volken’ van de ‘bok-volken’. De naties die ‘de minsten van Jezus’ broeders’ niet te hulp komen in tijden van beproeving en moeite (of zelfs de oorzaak zijn van deze beproeving en moeite) zullen verworpen worden door de Rechter der wereld – Jezus.

Samenvattend kunnen we zeggen dat vanuit het perspectief dat door Joël gegeven is, de informatie die we van Matteüs ontvangen over het volkerenoordeel, bevestigd en meer concreet gemaakt is. Het scenario wordt zelfs zuiverder getekend als we de laatste drie hoofdstukken van de profeet Zacharia onderzoeken.

Hoofdstuk 9

Jeruzalem in het middelpunt van het conflict

De laatste drie hoofdstukken van Zacharia voltooien op een heel betekenisvolle manier het scenario dat we tot dusver hebben gereconstrueerd. Bijbelgeleerden verschillen van mening over de vraag in hoeverre de inhoud van de laatste drie hoofdstukken een geheel vormt, of dat hoofdstuk 13 moet worden toegeschreven aan een andere periode of een andere context. Mijn inschatting is dat er meer bewijs is vóór de opvatting dat de laatste drie hoofdstukken bij elkaar horen dan er tégen. Simpel gezegd, hoofdstuk 12 en 14 beschrijven het macro-perspectief, terwijl hoofdstuk 13 inzicht verschaft in de innerlijke processen van het volk Israël gedurende deze periode. Wat we hier hebben zijn dus twee verschillende manieren van kijken naar dezelfde gebeurtenissen. Welke informatie bevatten deze hoofdstukken dus?

De centrale positie van Jeruzalem voor deze hier beschreven gebeurtenissen wordt al duidelijk gemaakt in de eerste verzen van hoofdstuk 12 en wordt herhaald door de openingspassage van hoofdstuk 14:

1 De last, het woord van de HEERE over Israël. De HEERE spreekt, Die de hemel uitspant, de aarde grondvest en de geest van de mens in zijn binnenste vormt.

2 Zie, Ik ga Jeruzalem maken tot een bedwelmende beker voor alle volken rondom, ja, ook tegen Juda zal het gaan bij de belegering van Jeruzalem.

3 Op die dag zal het gebeuren dat Ik Jeruzalem zal maken tot een steen die moeilijk te tillen is voor al de volken. Allen die hem optillen, zullen zichzelf zeker diepe sneden toebrengen, en al de volken van de aarde zullen zich tegen haar verzamelen. (Zacharia 12:1-3)

*1 Zie, er komt een dag voor de HEERE
waarop de buit, op u behaald, in uw midden zal worden verdeeld.*

*2 Dan zal Ik alle heidenvolken verzamelen
voor de strijd tegen Jeruzalem.
De stad zal ingenomen worden,*

*de huizen zullen geplunderd,
en de vrouwen zullen verkracht worden.
De helft van de stad zal in ballingschap wegtrekken,
maar het overige van het volk zal niet uitgeroeid worden uit de stad.*

3 *Dan zal de HEERE uittrekken en tegen die heidenvolken strijden, zoals de dag dat Hij streed, op de dag van de strijd. (Zacharia 14:1-3)*

Als we nauwkeuriger kijken, herkennen we belangrijke details van dit scenario.

Jeruzalem als een ‘bedwelmende beker’ voor de omringende volkeren

Zacharia 12:2 spreekt over de vijandschap van de omringende volkeren ten opzichte van Israël. In deze beschrijving wordt Jeruzalem figuurlijk omschreven als een ‘bedwelmende beker’. De term ‘bedwelmende beker’ of ‘beker der wraak’ wordt heel vaak in het Oude Testament gebruikt en heeft een stevig gefundeerde geschiedenis in de oude wereld. In de eerste plaats verwijst hij naar een beker gevuld met een mengsel van een verdovend middel en wijn. Deze combinatie van verdovende middelen en wijn is over het algemeen bedoeld om iemand in een staat van dronkenschap en irrationeel gedrag te brengen. Er zijn ook gevallen bekend van mensen die zich het leven benamen met een overdosis van dit mengsel. Het beroemdste voorbeeld is Socrates. Verder wordt het beeld van een beker der bedwelming in het Oude Testament vaak gebruikt als een beeld voor de wraak van God.

Al deze beelden en connotaties zijn verbazingwekkend actueel. Met name in de moslimwereld veroorzaakte de Joodse herinname van Jeruzalem in 1948 en 1967 een onpeilbare golf van haat zonder precedent tegen het Joodse volk en Israël. Het is een irrationele haat die in zijn kern alleen beschreven kan worden als demonisch – vergelijkbaar met de haat die Hitler en de nationaalsocialisten hadden tegen de Joden. Het is een haat die uiteindelijk niet overwonnen kan worden door redelijkheid en gewone middelen van diplomatie die het Westen ter beschikking staan.

Wij worden herinnerd aan Jezus’ uitspraak in Lucas 21:24 die profeteert dat Jeruzalem volledig zal terugkeren onder Joodse heerschappij – zodra de ‘tijden van de heidenen zijn vervuld’. Deze profetie wordt stap voor stap en fase voor fase vervuld. Zoals we gezegd hebben, werd een belangrijke stap gezet in 1948. Een tweede belangrijke stap werd gezet in 1967. Echter, de Tempelberg is nog steeds onder gedeelde heerschappij: verdeeld tussen de staat Israël en een moslimautoriteit (Waqf). In de visie van veel experts is dit conflict op dit moment het grootste obstakel voor een blijvende en echte vrede in het Midden-Oosten. De zaak waar het hier om draait, gaat om meer dan land om in te wonen, of een grensconflict, of zelfs de moeilijke humanitaire kwestie van de Palestijnse vluchtelingen. Het gaat allemaal om de volgende vraag: wie is God? Allah of de God van Israël? Of – om een toekomstig derde alternatief te introduceren – de Antichrist? Dit is de diepste wortel van het Midden-Oostenconflict, en de Bijbel profeteert dat er geen echte, blijvende oplossing voor dit probleem kan en zal zijn totdat de Messias verschijnt.

Jeruzalem als een ‘moeilijk te tillen steen’ voor ‘alle volkeren’

In Zacharia 12:3 lezen we dat dit conflict, aanvankelijk regionaal van karakter, zich zal ontwikkelen tot een conflict van wereldomvang. De passage spreekt over ‘alle volken’. Er wordt dit keer een ander beeld gebruikt voor Jeruzalem – niet meer de ‘beker der bedwelming’, maar de ‘moeilijk te tillen steen’ waarmee ieder die hem tracht te tillen zich zal verwonden.

3 Op die dag zal het gebeuren dat Ik Jeruzalem zal maken tot een steen die moeilijk te tillen is voor al de volken. Allen die hem optillen, zullen zichzelf zeker diepe sneden toebrengen, en al de volken van de aarde zullen zich tegen haar verzamelen. (Zacharia 12:3)

Het is ook hier nuttig het beeld dat de profeet gebruikt nader te onderzoeken. Wat wordt er bedoeld met de moeilijk te tillen steen die de naties hebben en die zij wensen te verplaatsen? In het Oude Testament worden stenen vaak genoemd in samenhang met hun functie als grensmarkeringen. De uitspraak dat de ‘onbeweegbare steen Jeruzalem’ opgetild en bewogen moet worden bevestigt deze identificatie. Het betekent dat God een bepaalde functie en bedoeling voor Jeruzalem heeft.

Dat verwijst naar een goddelijk doel dat reeds aangekondigd was door de ontmoeting tussen Abraham en de priester-koning Melchizedek (Genesis 14:18-20), een roeping die haar eerste Gouden Eeuw beleefde onder koning David – een stad met een wereldwijd, priesterlijk en koninklijk mandaat, een unieke functie die een nieuwe dimensie binnenging met de eerste komst van Jezus, Zijn bediening, Zijn plaatsvervangend sterven voor heel de mensheid als het Paaslam en Zijn opstanding in deze stad. Een roeping die haar uiteindelijke vervulling zal bereiken in de Messiaanse tijd onder de priesterlijke en koninklijke dienst van de Messias. De ‘stad van de grote Koning’ zoals genoemd in Psalm 48:3 en Matteüs 5:35. Vanuit Gods perspectief omvat de status van Jeruzalem al deze eigenschappen en meer.

Deze status is echter niet onomstreden. Verschillende groepen mensen hebben of hadden andere ideeën voor haar status: de Grieken, de Romeinen, de katholieken (kruisvaarders), de moslims, en vooral in recente tijden, de Verenigde Naties om er maar enkele te noemen. Sinds de oprichting van de staat Israël hebben de Verenigde Naties zich ingespannen om hun concept van een internationaal (dat is niet-Joods) Jeruzalem te promoten.

Als wij vers 9 van dit hoofdstuk erbij nemen wordt het duidelijk dat alle naties van de wereld betrokken zullen zijn in de strijd tegen (een Joods) Jeruzalem.

9 Op die dag zal het gebeuren dat Ik alle heidenvolken die tegen Jeruzalem oprukken, zal willen wegvagen. (Zacharia 12:9)

We kunnen dus zien dat de militaire campagne door de naties uitgevoerd tegen Israël in

de eindtijd en waarnaar in hoofdstuk 3 van Joël verwezen wordt dezelfde is als waarover hier gesproken wordt, met het toegevoegde detail, dat het conflict zich zal concentreren op Jeruzalem.

De laatste fase van de strijd om Jeruzalem

We gaan nu van Zacharia 12:9 naar Zacharia 14:1-3. Een verder belangrijk facet van het scenario wordt het centrum van de aandacht in de ingrijpende passages. In hoofdstuk 14:1 en volgende verzen echter, richt de profeet zijn aandacht weer op de strijd om Jeruzalem. We lezen weer:

- 1 Zie, er komt een dag voor de HEERE
waarop de buit, op u behaald, in uw midden zal worden verdeeld.*
- 2 Dan zal Ik alle heidenvolken verzamelen
voor de strijd tegen Jeruzalem.
De stad zal ingenomen worden,
de huizen zullen geplunderd,
en de vrouwen zullen verkracht worden.
De helft van de stad zal in ballingschap wegtrekken,
maar het overige van het volk zal niet uitgeroeid worden uit de stad.*
- 3 Dan zal de HEERE uittrekken en tegen die heidenvolken strijden, zoals de dag dat Hij streed, op de dag van de strijd. (Zacharia 14:1-3)*

De vijandelijkheden komen zo tot een finale, beslissende climax. De helft van Jeruzalem zal overwonnen worden door de krachten die tegen Israël te hoop lopen. De wrede gevolgen van de oorlog en de gewelddadige strijd worden genoemd, zoals dodelijk tumult, massale verwoesting en massale verkrachting. Opnieuw schijnt Jeruzalem onherstelbaar verloren voor het Joodse volk, tenzij God zelf tussenbeide komt op een meer dan verbazingwekkende manier. We zullen dat bespreken in hoofdstuk 11.

Tegen deze achtergrond is Jesaja's hartstochtelijke oproep om te bidden voor Jeruzalem betekenisvol. Jeruzalem verdient altijd onze gebeden om zegen. Gods beloften voor Jeruzalem, die onafscheidelijk en veelomvattend verbonden zijn met Gods beloften, genadegaven en roepingen voor het Joodse volk hebben onze gebeden nodig, dat zijn de gebeden van gelovigen uit de volkeren. Zoveel te meer als het geestelijke en zichtbare conflict om Jeruzalem naar de ultieme finale gaat: 1917 (verovering van Jeruzalem aan het einde van de Eerste Wereldoorlog door generaal Allenby en de Britse strijdkrachten); 1948 en 1967 vormen de belangrijkste mijlpalen in de moderne geschiedenis op weg naar het (furieus bestreden) herstel van Jeruzalem onder Joodse heerschappij. De twisten om de Tempelberg in samenhang met de lopende mengeling van vredesonderhandelingen en bedreigingen van de buurlanden en in toenemende mate ook van 'alle volkeren' bouwen zich duidelijk op in de richting van dit eindtijdscenario in golven als 'geboorteweeën' (Matteüs 24:8). Wij, als christenen uit de volkeren, worden uitgenodigd deze ontwikkelingen te begeleiden in gebed, zoals we aangemoedigd worden door Jesaja in hoofdstuk 62:1-7:

- 1 Omwille van Sion zal ik niet zwijgen,
omwille van Jeruzalem zal ik niet stil zijn,
totdat haar gerechtigheid opkomt als een lichtglans,
en haar heil als een brandende fakkel.*
- 2 De heidenvolken zullen uw gerechtigheid zien
en alle koningen uw luister;
u zult met een nieuwe naam genoemd worden,
die de mond van de HEERE bepalen zal.*
- 3 U zult een sierlijke kroon zijn in de hand van de HEERE
en een koninklijke tulband in de hand van uw God.*
- 4 Tegen u zal niet meer gezegd worden: verlatene,
en tegen uw land zal niet meer gezegd worden: woestenij,
maar u zult genoemd worden: Mijn welgevallen is in haar,
en uw land: getrouwde;
want de HEERE verlangt naar u,
en uw land zal getrouwd worden.*
- 5 Want zoals een jongeman trouwt met een jonge vrouw,
zo zullen uw kinderen trouwen met u;
zoals een bruidegom zich verblijdt over zijn bruid,
zo zal uw God Zich over u verblijden.*
- 6 Op uw muren, Jeruzalem, heb Ik wachters aangesteld.
Nooit zullen zij zwijgen, heel de dag en heel de nacht niet.
U die het volk aan de HEERE doet denken,
gun u geen rust.*
- 7 Ja, geef Hem geen rust,
totdat Hij Jeruzalem gegrondvest heeft
en gesteld heeft
tot een lof op aarde. (Jesaja 62:1-7)*

Hoofdstuk 10

Israël zal herleving en redding ervaren

Terwijl de opmars van de naties tegen Israël in het algemeen, en de strijd van de naties tegen Jeruzalem in het bijzonder, steeds gewelddadiger worden, zullen er wonderlijke dingen gebeuren met betrekking tot Israël. De Heilige Geest zal over het volk uitgestort worden. Op collectieve, nationale schaal zal de spreekwoordelijke 'bedekking' (2 Korintiërs 3:14-16) van hun ogen weggenomen worden en zij zullen Jezus als de Messias erkennen; als volk zullen zij door een diep proces van berouw en innerlijke reiniging heen gaan. Israëls leidende elite in het bijzonder zal hier moeite mee hebben, zich ertegen opstellen, en met Gods oordeel worden geconfronteerd. De strijd zal intussen voortwoeden en steeds erger worden, hoe dichter het bij een beslissende uitkomst komt. En het is precies op dat moment, als de militaire strijd volkomen verloren lijkt, dat de

Messias zelf zich bemoeit met de strijd, terugkerend met grote kracht; Hij zal zijn voet zetten op de Olijfberg, Israëls vijanden oordelen, het volk – dat nu tot geloof in de Messias gekomen is – samen met de stad Jeruzalem en het hele Beloofde Land bevrijden van vijandige krachten, en de Messiaanse tijd inluiden. Dit is in essentie een samenvatting van Zacharia 12:10 tot Zacharia 14:4. Maar laten we er stap voor stap naar kijken.

De Geest van de genade en de gebeden

Twee tegengestelde ontwikkelingen worden beschreven in de passage tussen Zacharia 12:3 en 12:9. In vers 3 lezen we: *‘Alle volken van de aarde zullen zich tegen haar (Jeruzalem) vergaderen...’* Dat wordt dan gevolgd door een beschrijving hoe de Heere zelf maatregelen neemt tegen de vijanden om ze te verzwakken en intussen de inwoners van Israël en de bewoners van Jeruzalem versterkend door bovennatuurlijke middelen. De climax van beide ontwikkelingen vinden we in de verzen 9 en 10:

9 Op die dag zal het gebeuren dat Ik alle heidenvolken die tegen Jeruzalem oprukken, zal willen wegvagen. (vers 9)

Dat is de eerste keer in deze drie hoofdstukken dat hier een aanwijzing is voor de dreigende verwoesting van de naties die tegen Israël en Jeruzalem opgetrokken zijn.

10 Maar over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem zal Ik de Geest van de genade en van de gebeden uitstorten. (vers 10a)

Hier, in de uitstorting van de Heilige Geest in de vorm van een ‘geest van de genade en de gebeden’ bereikt Gods toenemende bovennatuurlijke ingrijpen ten behoeve van Israël en Jeruzalem zijn eerste climax. De woordkeuze is hier betekenisvol. Ze wijst op nederigheid. De Heilige Geest onthult aan het Joodse volk hun behoefte aan genade. Zoals de volgende verzen suggereren, houdt de ‘geest van de gebeden’ smeking voor zowel innerlijke redding als uiterlijke hulp in gelijke mate in. In ieder geval, Jezus antwoordt op de volgende manier op beide noden: eerst openbaart Hij zichzelf als degene die gekruisigd werd (Zacharia 12:10) en dan keert Hij terug naar Jeruzalem, als Koning en als militair commandant (Zacharia 14:4). Dit zijn de twee concrete antwoorden op de twee dimensies van gebed om genade en om redding.

‘Zij zullen Mij aanschouwen, die zij doorstoken hebben’

Laten we eerst kijken naar de geestelijke kant van deze gebeurtenissen:

‘Zij zullen Mij aanschouwen, die zij doorstoken hebben’ (Zacharia 12:10b)

De grammaticale verandering op dit gewichtig moment is opmerkelijk. God communiceert Zijn boodschap door de profeet, die als intermediair fungeert en de boodschap in Gods naam doorgeeft. Op dit punt echter gaat God de profeet voor een moment voorbij en

spreekt direct in de eerste persoon enkelvoud: *‘Zij zullen Mij zien die ze doorstoken hebben.’* Plotseling maakt de spreker zichzelf bekend op een buitengewoon verrassende manier, bijzonder voor Joodse hoorders: het is de Gekruisigde die hier spreekt. Om preciezer te zeggen: de gekruisigde Messias. Door zichzelf bekend te maken als het laatste antwoord op de smeekgebeden van het volk Israël om goddelijke interventie van een genadige God, initieert Hij een openbaring en een transformatie die geen precedent heeft in de geschiedenis van het Joodse volk.

In de taal van Paulus: *‘Geheel Israël wordt behouden’*. (Romeinen 11:26)

Uit het perspectief van Jezus wordt hier een kerngedeelte van wat Hij profeteerde over de inwoners van Jeruzalem vervuld:

37 Jeruzalem, Jeruzalem, u die de profeten doodt en stenigt wie naar u toe gezonden zijn! Hoe vaak heb Ik uw kinderen bijeen willen brengen, op de wijze waarop een hen haar kuikens bijeenbrengt onder haar vleugels; maar u hebt niet gewild!

38 Zie, uw huis wordt als een woestenij voor u achtergelaten.

39 Want Ik zeg u: U zult Mij van nu af aan niet zien, totdat u zegt: Gezegend is Hij Die komt in de Naam van de Heere! (Matteüs 23:37-39)

De spreekwoordelijke bedekking over het volk Israël met betrekking tot de Messias en het evangelie zal van hun ogen worden weggenomen (2 Korintiërs 3:16), of om Paulus' woorden opnieuw te gebruiken: zij zullen weer geënt worden op de olijfboom, zoals Paulus voorzegde:

23 En ook zij zullen, als zij niet in het ongeloof blijven, geënt worden, want God is machtig hen opnieuw te enten.

24 Want als u afgehouden bent uit de olijfboom die van nature wild was, en tegen de natuur in op de tamme olijfboom geënt bent, hoeveel te meer zullen zij die natuurlijke takken zijn, geënt worden op hun eigen olijfboom. (Romeinen 11:23,24)

Nationaal berouw, wond en reiniging

De reactie van het volk Israël op deze zelfopenbaring van Hem die gekruisigd is, is opmerkelijk: ze zijn diep geschokt. Het is alsof hun eerste en enige zoon plotseling gestorven is (zie het eind van Zacharia 12). In de taal van de Bijbel is dat de diepst denkbare menselijke smart en wond, vergelijkbaar met die van Maria bij het kruis of van de Egyptenaren na de dood van hun eerstgeborenen in de laatste beslissende plaag die leidde tot de exodus van de kinderen Israëls uit Egypte. Voor sommigen van ons is die diepe verwonding mogelijk moeilijk te bevatten. Anderen zullen dat op een gelijke wijze bij de bekering ervaren hebben: de schok om je bewust te worden van de liefde van Iemand die gekruisigd werd, tezamen met de schok dat je je realiseert een zondaar te zijn, en de bewustwording van de eindeloze scheiding van God, van de afgrond van duisternis van je zonden aan de ene kant, in contrast

met de onmetelijke liefde en genade van God in de Messias, die elke afgrond overwint, zoals Paulus beschrijft aan het eind van Romeinen 11:

30 Zoals ook u immers voorheen God ongehoorzaam was, maar nu ontferming verkregen hebt door hun ongehoorzaamheid,

31 zo zijn ook zij nu ongehoorzaam geworden, opdat ook zij door de ontferming die u bewezen is, ontferming zouden verkrijgen.

32 Want God heeft hen allen in ongehoorzaamheid opgesloten om Zich over allen te ontfermen.

33 O, diepte van rijkdom, zowel van wijsheid als van kennis van God, hoe ondoorgrondelijk zijn Zijn oordelen en onnaspeurlijk Zijn wegen!

34 Want wie heeft de gedachten van de Heere gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest?

35 Of wie heeft Hem eerst iets gegeven en het zal hem vergolden worden?

36 Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid, tot in eeuwigheid. Amen. (Romeinen 11:30-36)

Er zijn twee voorvallen in de Schrift die vergelijkbare reacties van overtuiging en opschudding in het Joodse volk veroorzaakten – zij het op aanmerkelijk kleinere schaal: het ene is het moment dat Jozef zichzelf bekend maakte aan zijn broers, het andere is de reactie van de drieduizend die tot geloof in de Messias kwamen na Petrus' preek op Pinksteren in Jeruzalem:

1 Toen kon Jozef zich niet meer bedwingen voor allen die bij hem stonden, en hij riep: Laat iedereen van mij weggaan. Er stond niemand bij hem, toen Jozef zich aan zijn broers bekendmaakte.

2 Hij huilde zo luid dat de Egyptenaren en het huis van de farao het hoorden.

14 Toen viel hij zijn broer Benjamin om de hals en huilde, en ook Benjamin huilde terwijl hij hem omhelsde.

15 Vervolgens kuste hij al zijn broers en hij huilde met hen. (Genesis 45:1-2,14-15a)

36 Laat dan heel het huis van Israël zeker weten dat God Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft, namelijk deze Jezus, Die u gekruisigd hebt.

37 En toen zij dit hoorden, werden zij diep in het hart geraakt en zeiden tegen Petrus en de andere apostelen: Wat moeten wij doen, mannenbroeders? (Handelingen 2:36-37)

Bij beide gelegenheden was de aanvankelijke reactie op de openbaring een schok: Jozef, die zij kenden als de despotische heerser over vijandig Egypte – hun broer? Jezus, de herriemaker, de grote teleurstelling die zij ter kruisiging aan de Romeinen overgeleverd hadden – hun Messias? Degene van Wie de profeten over de eeuwen heen tot hen gesproken hadden? HIJ was degene die zij niet herkend hadden, degene die zij verworpen hadden en overgelaten aan de meest smadelijke dood?

Precies zoals Jozef en zijn broers huilden – Jozef uit liefde en vreugde, zijn broers uit schaamte en geschoktheid – en precies zoals de inwoners van Jeruzalem in hun hart geraakt werden toen zij degene die zij overgeleverd hadden om aan het kruis genageld te worden herkenden, zo reageren nu de families en de stammen van Israël als zij degene die zij gekruisigd hebben herkennen. Geconfronteerd met deze traumatische beroering, dit verdriet over hun eigen

hardheid van hart en verdorvenheid, deze overtuiging van hun persoonlijke en collectieve mislukking, ervaren zij dezelfde reiniging van hun harten die ieder van ons ontvangen heeft na oprecht berouw over zijn eigen hardheid en verdorvenheid: reiniging door het bloed van het Paaslam dat de zonde van de hele mensheid op zich nam:

1 Op die dag zal er een bron geopend worden voor het huis van David en voor de inwoners van Jeruzalem tegen de zonde en tegen de onreinheid. (Zacharia 13:1)

De innerlijke processen in het volk Israël volgend op deze herleving en reiniging worden verder omschreven in de rest van hoofdstuk 13: iedere persoon, iedere familie, iedere sociale groep staat voor de beslissing de openbaring van de Messias te accepteren of te verwerpen. Zoals het in zeker opzicht al het geval was in de tijd van Jezus en de vroege kerk van Joodse gelovigen, vinden deze existentiële processen van verdeling en scheiding tegelijkertijd in alle families, stammen en etnische groepen binnen Israël plaats.

Hoofdstuk 11

‘Op die dag zal Zijn voet staan op de Olijfberg’

Aan het begin van hoofdstuk 14 keert de profeet zijn aandacht nog een keer af van de interne processen die plaatsvinden in het volk Israël en focust hij opnieuw op het grotere plaatje en in het bijzonder op de strijd om Jeruzalem. Joods Jeruzalem staat met de rug tegen de muur. Militair lijkt alles verloren. De helft van Jeruzalem is overwonnen en ervaart opnieuw wat Jeruzalem tevoren al zo vaak heeft ervaren in de loop van drie millennia: niet-Joodse volken vallen aan, plunderen, vernederen, beroven, verwoesten, ontvolken, infiltreren, verachten en ontrechten de stad en haar inwoners – en bestrijden agressief Gods verkiezing en roeping van deze stad, en zo van het volk Israël als geheel.

De Olijfberg – in het middelpunt van de actie

Deze keer gebeurt er echter iets ongewoons. Deze keer, tegen alle waarschijnlijkheid en verwachting in, ondergaat Jeruzalem niet hetzelfde lot als zo vaak in het verleden – door de Babyloniërs, Perzen, Grieken, Romeinen, Byzantijnen, moslims, kruisvaarders, regionale moslimleiders, Ottomanen en Britten – het lot van overwinning door niet-Joodse volkeren en machten. Deze keer komt Jezus zelf tussenbeide als Koning der koningen, Heere der Heeren, en Heer van de hemelse legermachten:

4 Op die dag zullen Zijn voeten staan op de Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt, ten oosten ervan. Dan zal de Olijfberg in tweeën gespleten worden naar het oosten en naar het westen. (Zacharia 14:4)

Jezus keert terug precies op dezelfde plaats vanwaar Hij de aarde verliet en waarnaar de engel voorzegde dat Hij zou terugkeren:

9 En nadat Hij dit gezegd had, werd Hij opgenomen terwijl zij het zagen, en een wolk onttrok Hem aan hun ogen.

10 En toen zij, terwijl Hij van hen wegging, hun ogen naar de hemel gericht hielden, zie, twee mannen stonden bij hen in witte kleding,

11 die ook zeiden: Galilese mannen, waarom staat u omhoog te kijken naar de hemel? Deze Jezus, Die van u opgenomen is naar de hemel, zal op dezelfde wijze terugkomen als u Hem naar de hemel hebt zien gaan.

12 Toen keerden zij terug naar Jeruzalem, van de berg die de Olijfberg genoemd wordt, die vlak bij Jeruzalem is en daar een sabbatsreis vandaan ligt. (Handelingen 1:9-12)

Hij keert niet terug als het Lam van God, zoals bij zijn eerste komst, Hij keert terug als de Leeuw van Juda. Hij keert terug als:

- de Verlosser van Sion (Romeinen 11:26),
- Degene die brult vanaf Sion (Joël 3:16-17) en de volkeren oordeelt,
- de Koning en Zoon die God heeft aangesteld op Sion (Psalm 2),
- de Rechter van de wereld die de volken zal scheiden (Matteüs 25:31 en volgende verzen)

Waarom? Omdat de profeten het voorzegt hebben – en omdat Jezus het bevestigd heeft in overeenstemming met de profeten. In Matteüs 23:39 profeteert Jezus de geestelijke transformatie van het volk van Jeruzalem. We hebben dit in het vorige hoofdstuk besproken. In Lucas 21:24 spreekt Jezus over dezelfde zaak op politiek niveau. Jeruzalem zal weer Joods zijn als de tijden van de heidense regering over Jeruzalem ten einde gekomen zijn:

24 En zij zullen vallen door de scherpte van het zwaard en in gevangenschap weggevoerd worden onder alle heidenen. En Jeruzalem zal door de heidenen vertrapt worden, totdat de tijden van de heidenen vervuld zullen zijn. (Lucas 21:24)

Als die tijd eenmaal is aangebroken kan niets en niemand de klok terugdraaien, niets en niemand kan de geboorteweeën stoppen als ze eenmaal begonnen zijn, niets en niemand kan de (geleidelijke) vestiging van de Joodse aanwezigheid in het Beloofde Land en in de ‘stad van de Grote Koning’ (Matteüs 5:35) omkeren. Of om het te zeggen met de woorden die God sprak door de profeet Zacharia: het verbond van volkeren dat zo tracht te doen zal ‘zichzelf verwonden’ (Zacharia 12:3).

Zacharia 14 en de terugkeer van Jezus

Een laatste gedachte over dit onderwerp: de beschrijvingen van de plaats en de gebeurtenissen rondom de terugkeer van Jezus, zowel aardrijkskundig als in ander opzicht, zijn heel precies. De Olijfberg bevindt zich ten oosten van de Oude Stad van Jeruzalem (het historische Jeruzalem: tot het midden van de negentiende eeuw bestond

Jeruzalem uitsluitend uit de Oude Stad). Hiervandaan ging Jezus ten hemel. Hier zal Hij terugkeren. En als Hij terugkeert zal dat heel voelbare fysieke gebeurtenissen op gang brengen: de aardbevingen zijn heel fysiek en concreet. De vijandelijke soldaten en legers zijn heel fysiek en concreet. Alles wat er dan gebeurt, in termen van oordeel en de vestiging van Jezus' heerschappij, zal ook heel fysiek en concreet zijn.

Dit zijn allemaal belangrijke indicaties, dat we deze toekomstige gebeurtenissen ons als heel concreet en realistisch moeten voorstellen. Dat heeft niet alleen betrekking op wat onmiddellijk aan Jezus' zichtbare tussenkomst voorafgaat, maar ook op wat we kunnen verwachten tijdens en na Zijn tussenkomst.

Hoe concreet deze passage uit het boek Zacharia Jezus' getuigenis ondersteunt kunnen we zien als we Zacharia 14:5b vergelijken met Matteüs 25:31:

31 Wanneer de Zoon des mensen komen zal in Zijn heerlijkheid en al de heilige engelen met Hem. (Matteüs 25: 31)

Dan zal de HEERE, mijn God, komen: al de heiligen met Hem! (Zacharia 14:5b)

We mogen aannemen dat Jezus in Zijn onderwijs over het oordeel over de volken rechtstreeks is beïnvloed door Zacharia 14, of dat Hij passages eruit citeert. In dit opzicht moet de gelijkenis veeleer als profetie worden beschouwd dan als een gelijkenis.

Laten we met deze achtergrond in gedachten Zacharia 14:4-11 lezen in de context, voordat we ons in het volgende hoofdstuk bezighouden met de belangrijke vragen rond het oordeel over de volkeren zelf.

4 Op die dag zullen Zijn voeten staan op de Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt, ten oosten ervan. Dan zal de Olijfberg in tweeën gespleten worden naar het oosten en naar het westen. Er zal een zeer groot dal ontstaan, als de ene helft van de berg naar het noorden zal wijken en de andere helft ervan naar het zuiden.

5 Dan zult u vluchten door het dal van Mijn bergen, want het dal tussen de bergen zal reiken tot Azal. Ja, u zult vluchten, zoals u gevlucht bent voor de aardbeving in de dagen van Uzzia, de koning van Juda. Dan zal de HEERE, mijn God, komen: al de heiligen met U!

6 Op die dag zal het geschieden dat het kostbare licht er niet zal zijn, evenmin de dikke duisternis.

7 Maar er zal één dag zijn, die de HEERE bekend zal zijn, geen dag en geen nacht. Het zal geschieden ten tijde van de avond dat het licht blijft.

8 Op die dag zal het geschieden dat er levend water vanuit Jeruzalem zal stromen,

*de ene helft ervan naar de zee in het oosten
en de andere helft ervan naar de zee in het westen:
's zomers en 's winters zal het plaatsvinden.*

9 *De HEERE zal Koning worden
over heel de aarde.*

*Op die dag zal de HEERE de Enige zijn
en Zijn Naam de enige.*

10 *Heel het land zal als de Vlake worden, van Geba tot Rimmon, ten zuiden van
Jeruzalem. Maar Jeruzalem zal verheven worden en op zijn plaats bewoond blijven,
van de poort van Benjamin af tot de plaats van de vroegere poort toe, tot aan de
Hoekpoort, en van de Hananeëltoren af tot aan de perskuipen van de koning.*

11 *Zij zullen erin wonen, een banvloek zal er niet meer zijn: Jeruzalem zal onbezorgd
wonen. (Zacharia 14:4-11)*

Hoofdstuk 12

Het eindoordeel over de volkeren

We hebben intussen overvloedig bewijs gezien dat het Oude en het Nieuwe Testament overeenstemmen als het gaat om een oordeel over de volkeren in de eindtijd. Het belangrijkste criterium voor dit oordeel is hoe de volkeren zich hebben gedragen tegenover het Joodse volk en Israël. Het Bijbelse uitgangspunt en de basis hiervoor is de roeping van Israël door de aartsvaders Abraham, Isaäk en Jakob om een zegen te zijn voor de volkeren. En de voorwaarde voor de naties om deze zegen te ontvangen is: het volk dat u (Israël) zegent zal door Mij gezegend worden, terwijl het volk dat u (Israël) veracht onder Mijn oordeel zal komen. Laten we de relevante Bijbelse gegevens hier nog een keer kort recapitulieren:

31 *Wanneer de Zoon des mensen komen zal in Zijn heerlijkheid en al de heilige engelen met Hem, dan zal Hij zitten op de troon van Zijn heerlijkheid.*

32 *En voor Hem zullen al de volken bijeengebracht worden, en Hij zal ze van elkaar scheiden zoals de herder de schapen van de bokken scheidt.*

33 *En Hij zal de schapen aan Zijn rechterhand zetten, maar de bokken aan Zijn linkerhand. (Matteüs 25:31-33)*

3 *Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt, zal Ik vervloeken; en in u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden. (Genesis 12:3)*

1 *Want zie, in die dagen en in die tijd,*

als Ik een omkeer zal brengen in de gevangenschap van Juda en Jeruzalem,

2 *zal Ik alle heidenvolken bijeenbrengen*

en hen doen afdalen naar het dal van Josafat.

*Daar zal Ik met hen een rechtszaak voeren,
vanwege Mijn volk en Mijn eigendom Israël,
dat zij onder de heidenvolken verstrooid hebben.
Mijn land hebben zij verdeeld. (Joël 3:1 en 2)*

*14 Menigten, menigten
in het dal van de dorsslede, (beslissing)
want de dag van de HEERE is nabij
in het dal van de dorsslede.*

*15 Zon en maan worden in het zwart gehuld
en de sterren hebben hun schijnsel ingetrokken.*

*16 De HEERE zal vanaf Sion brullen als een leeuw,
vanuit Jeruzalem zal Hij Zijn stem laten klinken,
zodat hemel en aarde zullen beven.
Maar de HEERE is een toevlucht voor Zijn volk
en een vesting voor de Israëlieten. (Joël 3:14-16)*

*2 Zie, Ik ga Jeruzalem maken tot een bedwelmende beker voor alle volken
rondom, ja, ook tegen Juda zal het gaan bij de belegering van Jeruzalem.*

*3 Op die dag zal het gebeuren dat Ik Jeruzalem zal maken tot een steen die
moeilijk te tillen is voor al de volken. Allen die hem optillen, zullen zichzelf
zeker diepe sneden toebrengen, en al de volken van de aarde zullen zich tegen
haar verzamelen.*

*9 Op die dag zal het gebeuren dat Ik alle heidenvolken die tegen Jeruzalem
oprukken, zal willen wegvagen. (Zacharia 12:2-3,9)*

*3 Dan zal de HEERE uittrekken en tegen die heidenvolken strijden, zoals de
dag dat Hij streed, op de dag van de strijd.*

*4 Op die dag zullen Zijn voeten staan op de Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt,
ten oosten ervan. Dan zal de Olijfberg in tweeën gespleten worden naar het
oosten en naar het westen. Er zal een zeer groot dal ontstaan, als
de ene helft van de berg naar het noorden zal wijken en de andere helft
ervan naar het zuiden. 12 En dit zal de plaag zijn waarmee de HEERE al de
volken zal treffen die tegen Jeruzalem hebben gestreden: Hij zal ieders vlees,
terwijl hij nog op zijn voeten staat, doen wegteren; de ogen van allen zullen
wegteren in hun kassen en de tong van allen zal wegteren in hun mond.
(Zacharia 14:3-4,12)*

Zegen en oordeel met de Tweede Komst van Jezus

Als Jezus terugkeert, zal Hij Zijn priesterlijke en koninklijke autoriteit in Jeruzalem vestigen en de hele wereld vandaaruit regeren. Dat zal de vervulling zijn van alle

beloften aan het volk Israël en aande volkeren gegeven met betrekking tot de Messiaanse periode: *' De Heere zal Koning zijn over de ganse aarde'.* (Zacharia 14:9)

In deze periode van overgang naar het begin van de Messiaanse periode, middenin catastrofale natuurrampen, zullen er twee tegengestelde ontwikkelingen zijn: de naties die niet hebben meegedaan aan de anti-christelijke opmars naar Israël, en zelfs het bedreigde Joodse volk (de *minste van Jezus' broeders*) onder moeilijke omstandigheden hebben geholpen, zullen onmiddellijke bevrijding, een eind aan de dreigingen en conflicten, en de bescherming, zorg en aandacht van de Messias ervaren.

34 Dan zal de Koning zeggen tegen hen die aan Zijn rechterhand zijn: Kom, gezegenden van Mijn Vader, beërf het Koninkrijk dat voor u bestemd is vanaf de grondlegging van de wereld.

35 Want Ik had honger en u hebt Mij te eten gegeven; Ik had dorst en u hebt Mij te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling en u hebt Mij gastvrij onthaald.

36 Ik was naakt en u hebt Mij gekleed; Ik ben ziek geweest en u hebt Mij bezocht; Ik was in de gevangenis en u bent bij Mij gekomen.

37 Dan zullen de rechtvaardigen Hem antwoorden: Heere, wanneer hebben wij U hongerig gezien en te eten gegeven? Of dorstig en te drinken gegeven?

38 Wanneer hebben wij U als een vreemdeling gezien en gastvrij onthaald, of naakt en hebben U gekleed?

39 Wanneer hebben wij U ziek gezien of in de gevangenis en zijn bij U gekomen?

40 En de Koning zal hun antwoorden: Voorwaar, Ik zeg u: voor zover u dit voor een van deze geringste broeders van Mij gedaan hebt, hebt u dat voor Mij gedaan.

(Matteüs 25:34-40)

16 De HEERE zal vanaf Sion brullen als een leeuw, vanuit Jeruzalem zal Hij Zijn stem laten klinken, zodat hemel en aarde zullen beven.

Maar de HEERE is een toevlucht voor Zijn volk en een vesting voor de Israëlieten.

17 Dan zult u weten dat Ik, de HEERE, uw God ben, Die op Sion, Mijn heilige berg, woont. (Joël 3:16-17a)

10 Heel het land zal als de Vlake worden, van Geba tot Rimmon, ten zuiden van Jeruzalem. Maar Jeruzalem zal verheven worden en op zijn plaats bewoond blijven, van de poort van Benjamin af tot de plaats van de vroegere poort toe, tot aan de Hoekpoort, en van de Hananeëltoren af tot aan de perskuipen van de koning.

11 Zij zullen erin wonen, een banvloek zal er niet meer zijn: Jeruzalem zal onbezorgd wonen. (Zacharia 14:10-11)

De andere volkeren echter zullen op dramatische wijze geoordeeld worden door de terugkerende Messias:

41 Dan zal Hij ook zeggen tegen hen die aan de linkerhand zijn: Ga weg van Mij, vervloekten, in het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen bestemd is.

42 Want Ik ben hongerig geweest en u hebt Mij niet te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en u hebt Mij niet te drinken gegeven;

43 Ik was een vreemdeling en u hebt Mij niet gastvrij onthaald; naakt, en u hebt Mij niet gekleed; ziek en in de gevangenis, en u hebt Mij niet bezocht.

44 Dan zullen ook dezen Hem antwoorden: Heere, wanneer hebben wij U hongerig gezien of dorstig of als een vreemdeling of naakt of ziek of in de gevangenis, en hebben U niet gediend?

45 Dan zal Hij hun antwoorden: Voorwaar, Ik zeg u: voor zover u dit voor een van deze geringsten niet gedaan hebt, hebt u het ook niet voor Mij gedaan.

46 En dezen zullen gaan in de eeuwige straf, maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven. (Matteüs 25:41-46)

12 En dit zal de plaag zijn waarmee de HEERE al de volken zal treffen die tegen Jeruzalem hebben gestreden: Hij zal ieders vlees, terwijl hij nog op zijn voeten staat, doen wegteren; de ogen van allen zullen wegteren in hun kassen en de tong van allen zal wegteren in hun mond.

13 Op die dag zal het geschieden

dat er een grote, door de HEERE bewerkte, verwarring onder hen zal ontstaan, zodat zij elkaars hand zullen vastgrijpen

en tegen elkaar de hand zullen opheffen. (Zacharia 14:12-13)

Joël spreekt eveneens op een klassieke manier over oordeel in de passage over het 'dal van de beslissing':

*12 want daar zal Ik zitten om te berechten
alle heidenvolken van rondom!*

*13 Sla de sikkel erin,
want de oogst is rijp.*

Kom en daal af,

want de wijnpers is vol.

De perskuipen stromen over,

want hun kwaad is groot.

14 Menigten, menigten

in het dal van de dorsslede, (beslissing)

want de dag van de HEERE is nabij

in het dal van de dorsslede. (Joël 3:12b-14)

Samenvattend kunnen wij dus zeggen dat de 'dag van de Heere' zoals daar in het Oude Testament over gesproken wordt, of de 'dag van de wederkomst des Heere' zoals die in het Nieuwe Testament genoemd wordt, een tijd zal zijn

waarin de volkeren, die schuld op zich geladen hebben met betrekking tot het Joodse volk, geoordeeld zullen worden door de terugkerende Messias, Jezus. Daartegenover, de volken die geen deel genomen hebben aan de opmars tegen Israël, en in moeilijke tijden zelfs naast het Joodse volk gestaan hebben, zullen niet geraakt worden door dit oordeel.

Dat is dus het Bijbelse scenario in ons overzicht. Het is een uitdagend scenario, en velen van ons waren zich daar niet van bewust – tenminste als het gaat om de schaal en de grootsheid. Als je voor het eerst met dit aspect van de Bijbelse profetie geconfronteerd wordt, is het vaak een uitdaging voor ons om er zicht op te krijgen en het te integreren in onze kennis van God en het Bijbelse wereldbeeld en onze daaraan verbonden verwachtingen met betrekking tot het eind van deze hele periode.

Drie kernvragen

In vele gesprekken die uit deze kernboodschap voortvloeien, komen drie vragen op. Ik wil elk van deze drie vragen onderzoeken voordat we onze aandacht richten op de consequenties van deze boodschap.

Vraag 1: Hoe moeten we ons dit volkerenoordeel precies voorstellen?

Vraag 2: Wat gebeurt er met de individuele gelovigen en de kerk in een specifieke natie die onder het aangekondigde oordeel komt?

Vraag 3: Hoe kan men de schijnbare discrepantie verzoenen tussen 'alle volken' die onder Gods oordeel komen in de eindtijd en de 'schapen' en 'bokken', dat wil zeggen een onderscheid tussen de verschillende volken?

Hoofdstuk 13

Wat zegt de Bijbel over het oordeel over de volken?

Hoe kunnen en moeten we ons Gods oordeel over de volkeren voorstellen? Wat heeft de Schrift erover te zeggen en wat is daarvan van actuele en toekomstige relevantie? Als Matteüs 25:31 en volgende verzen spreken over volkeren die onder de 'bokken' worden geteld en, in Nieuwtestamentische termen, de ergste vorm van oordeel over hen profeteert, wat kan dit betekenen? Laten we proberen deze vraag stap voor stap te benaderen.

Gelijke behandeling van de volkeren en Israël in het oordeel

In de inleiding hebben we vastgesteld dat, eenvoudig gezegd, er twee belangrijke thema's in het Oude Testament zijn. Het ene is hoe God handelt met Israël in relatie tot zijn gehoorzaamheid of ongehoorzaamheid aan de Thora. Het andere is hoe God

handelt met de volken in relatie tot hun houding tegenover Israël.

We vinden een eerste sleutel tot het verstaan van hoe God omgaat met zegen en vloek, weldoen of oordeel op het niveau van volken en naties in de manier waarop Hij handelt met Israël zelf. Er is geen ander hoofdstuk in de Bijbel dat zo duidelijk de betekenis van zegen en vloek illustreert in relatie met Israël als Deuteronomium 28 – veertien verzen over zegen, maar vijftig verzen over oordeel.

Zoals we al gezien hebben, onthult nader onderzoek van deze vijftig verzen over oordeel een zekere escalatie in de mate van oordeel: het ergste oordeel – de wereldwijde verstrooiing van het Joodse volk – vormt het hoogtepunt, of liever het dieptepunt van Gods oordeelshandelen met Israël. We hebben ook gezien, dat Jezus zelf deze laatste en ernstigste straf profeteerde als een toekomstig gebeuren vanuit Zijn perspectief (Lucas 21:24).

Aangezien Israël dient als een voorbeeld voor de naties – ten goede en ten kwade, in zegen en vloek – is de eerste stap in het aanboren van deze delicate kwestie, aan te nemen dat Gods behandeling van de volkeren gelijk zal zijn aan Zijn behandeling van Israël, zij het dat de criteria voor het oordeel verschillend zijn.

Gods behandeling van Israël en de volkeren met betrekking tot zegen en vloek is in wezen dezelfde, echter: Hij houdt van Israël. Hij houdt van de volkeren. Hij is traag met betrekking tot toorn, en Zijn toorn en oordeel worden geleidelijk opgebouwd. Maar als Israël en de volkeren permanent nalaten te reageren op de toenemende tucht van de Heere en geen berouw tonen, blijft het oordeel toenemen tot de climax is bereikt.

De wereldwijde diaspora die bijna twee millennia duurde, was in overeenstemming met Deuteronomium 28 het uiterste oordeel. De Holocaust aan het einde van deze tweeduizend jaar bevatte eveneens een element van oordeel – de laatste escalatie aan het eind van deze schijnbaar nooit eindigende tijd van diaspora. Als God niet nalaat Zijn eerste liefde te straffen, Zijn diep geliefde volk, dan is er geen reden voor de andere naties en volkeren om te denken dat God onze overtreding eenvoudig over het hoofd ziet met betrekking tot het criterium dat voor ons geldt – onze houding tegenover het Joodse volk en Israël. Wij hebben dit punt tevoren zo vaak benadrukt, maar laten we het nog een keer hier herhalen: dit criterium en de daaruit voortvloeiende consequenties van zegen of oordeel zijn niet in het minst gewijzigd – zij hebben vandaag op ons betrekking.

Het verschil tussen de naties en Israël in het oordeel

Als het om het oordeel gaat is er echter een cruciaal verschil tussen hoe God met Israël omgaat en hoe Hij de volkeren behandelt. Dat verschil heeft te maken met de uiteindelijke graad van escalatie van Gods oordeel. Op basis van het verbond met Abraham heeft God het volk Israël beloofd dat, zelfs in het geval van extreme ongehoorzaamheid, het niet totaal verwoest zal worden, en dat God Zijn kern-

roeping van het Joodse volk en Zijn kernbeloften aan hen zal vervullen. Dat wordt bevestigd in het Nieuwe Testament, zowel in de evangeliën (Matteüs 23:39, Lucas 21:24 etc.) als bij Paulus. Laten we nog een keer de belangrijkste passages in dit verband lezen in Romeinen:

- 23 En ook zij zullen, als zij niet in het ongeloof blijven, geënt worden, want God is machtig hen opnieuw te enten.*
- 24 Want als u afgehouden bent uit de olijfboom die van nature wild was, en tegen de natuur in op de tamme olijfboom geënt bent, hoeveel te meer zullen zij die natuurlijke takken zijn, geënt worden op hun eigen olijfboom.*
- 25 Want ik wil niet, broeders, dat u geen weet hebt van dit geheimenis (opdat u niet wijs zou zijn in eigen oog), dat er voor een deel verharding over Israël is gekomen, totdat de volheid van de heidenen is binnengegaan.*
- 26 En zo zal heel Israël zalig worden, zoals geschreven staat: De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.*
- 27 En dit is het verbond van Mij met hen, wanneer Ik hun zonden zal wegnemen.*
- 28 Zij zijn weliswaar wat het Evangelie betreft vijanden vanwege u, maar wat de verkiezing betreft geliefden vanwege de vaders. (Romeinen 11:23-28)*

8 En ik zeg dat Jezus Christus een Dienaar van de besnijdenis is geworden ter wille van de waarheid van God om de beloften aan de vaders te bevestigen (Romeinen 15:8)

God zal Zijn doel met Israël vervullen. De basis daarvoor is het verbond met de aartsvaders. Het pad naar de vervulling loopt via de Messias, Jezus. Beide zijn gebaseerd op Gods genade:

- 30 Zoals ook u immers voorheen God ongehoorzaam was, maar nu ontferming verkregen hebt door hun ongehoorzaamheid,*
- 31 zo zijn ook zij nu ongehoorzaam geworden, opdat ook zij door de ontferming die u bewezen is, ontferming zouden verkrijgen.*
- 32 Want God heeft hen allen in ongehoorzaamheid opgesloten om Zich over allen te ontfermen. (Romeinen 11:30-32)*

En dat brengt ons bij het cruciale punt – het uiteindelijke, kritische verschil: deze beloften hebben alleen betrekking op Israël. Zij hebben geen betrekking op de andere volkeren. En wij weten uit het Oude Testament dat als een uiteindelijke consequentie van Gods oordeel, een natie die weigert zijn vijandige houding ten opzichte van Israël en het Joodse volk op te geven wordt bedreigd met verdwijning.

Tegen deze achtergrond moeten we in het reine komen met de mogelijkheid dat er vandaag volkeren zijn die niet langer zullen bestaan in de Messiaanse tijd.

Christenen en het oordeel over de volkeren

De volgende vraag die onze aandacht verdient is of Gods mogelijke daden van oordeel op collectief niveau, het niveau van de volkeren en naties, effect hebben op het lot van individuele christelijke gelovigen. Dat is een zeer belangrijke en legitieme vraag.

Het korte antwoord op deze vraag is: nee! Ons persoonlijk behoud is niet afhankelijk van of ons volk gerekend wordt onder de 'bok'-naties. Als ons volk wordt gerekend onder de 'bok'-naties, dan beslist dit niet over ons persoonlijk lot voor de eeuwigheid, maar alleen over onze relatie met Jezus en onze houding ten opzichte van Hem.

Nu we dit punt hebben duidelijk gemaakt op individueel niveau, blijven er niettemin tenminste twee verdere belangrijke vragen over om te overwegen. De ene is de vraag van de basale houding die we moeten hebben als christenen tegenover het Joodse volk en Israël, en de andere is onze verantwoordelijkheid als christenen voor onze natie en haar verhouding tot Israël.

Onze houding als christenen tegenover het Joodse volk

Hele bibliotheken vol zijn de recente decennia geschreven over de relatie tussen ons christenen en de Joden en Israël. Het is hier niet de plaats voor een gedetailleerde analyse. Ik wil hier alleen één aspect aanraken – zij het een cruciaal aspect: de standaard die in Genesis 12:3 aan de volkeren werd voorgehouden, gaat zeer beslist ook op voor de kerk, voor de christelijke wereld.

In Genesis 12:3 lezen we:

3 Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt, zal Ik vervloeken; en in u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden.

De boodschap in Romeinen 11:17-22 is precies dezelfde:

17 Als nu enige van die takken afgerukt zijn, en u, die een wilde olijfboom bent, in hun plaats bent geënt en mede deel hebt gekregen aan de wortel en de vettigheid van de olijfboom,

18 beroem u dan niet tegenover de takken. En als u zich beroemt: U draagt de wortel niet, maar de wortel u.

19 U zult dan zeggen: De takken zijn afgerukt, opdat ik zou worden geënt.

20 Dat is waar. Door ongeloof zijn zij afgerukt en u staat door het geloof. Heb geen hoge dunk van uzelf, maar vrees.

21 Want als God de natuurlijke takken niet gespaard heeft, dan is het ook mogelijk dat Hij u niet spaart.

22 Zie dan de goedertierenheid en de strengheid van God: strengheid over hen die

*gevallen zijn, over u echter goedertierenheid, als u in de goedertierenheid blijft.
Anders zult ook u afgehouden worden.*

Zelfs als de meerderheid van het Joodse volk door de eeuwen heen, van de tijd van Jezus tot de huidige dag, niet tot geloof in het evangelie of de Messias gekomen is, moeten wij ze niettemin onze blijvende achting, dankbaarheid en respect tonen. Wij, de christenen uit de volkeren, moeten nooit het feit uit het oog verliezen dat niet wij de wortel dragen, met zijn unieke doel in het heilsplan, maar de collectieve wortel 'Israël' – door de Joodse Messias, Jezus, draagt óns!

Wij als christenen uit de heidenvolken worden geroepen het Joodse volk als geheel – zowel de takken die ingeënt blijven (Messiaanse Joden noemen we hen vandaag) ALS de takken die afgebroken werden – 'geheel Israël' (zie vers 26) te eren. In de eerste plaats omdat zij de wortel van het heil vertegenwoordigen. In de tweede plaats omdat Gods beloften aan hen en het verbond met Abraham nog steeds van kracht zijn. Als we in dit opzicht falen, komen we als kerk, als christendom, onder hetzelfde oordeel van God als de volkeren van de wereld die neerkijken op het Joodse volk en Israël.

Onze plicht met het oog op ons volk in relatie tot Israël

Op deze basis, de basis van onze positieve Bijbelse houding tegenover het Joodse volk, geworteld en gefundeerd in Gods liefde en genade ten opzichte van Zijn volk, zijn we geroepen niet alleen een zegen voor het Joodse volk te zijn, maar ook een profetische stem voor ons eigen volk met het oog op het Joodse volk en Israël, een profetische stem met een Bijbelse opdracht. Deze opdracht betreft vooral onze tijd en onze generatie, de tijd waarin het lot van het Joodse volk verandert, waarin het land en het volk hersteld worden zoals voorzien door God en voorbereid voor de openbaring van de Messias. Dat is beschreven in het boek van de profeet Jeremia, hoofdstuk 31.

Allereerst worden de fysieke terugkeer en het herstel van Israël beschreven:

*8 Zie, Ik doe hen komen
uit het land van het noorden,
Ik zal hen bijeenbrengen van de uithoeken van de aarde;
onder hen zijn blinden en verlamden,
zwangeren en barenden met elkaar:
met een grote menigte zullen zij hierheen terugkomen.*

*9 Onder gewezen zullen zij komen,
onder smeekbeden zal Ik hen leiden.
Ik zal hen doen gaan naar waterbeken,
op een rechte weg, waarop zij niet zullen struikelen,
want Ik ben Israël tot een Vader,
en Efraïm – Mijn eerstgeborene is hij. (Jeremia 31:8-9)*

De tweede helft van het hoofdstuk gaat over het nationale reveil en de redding van Israël als het Nieuwe Verbond alomvattend het Sinaïverbond vervangt:

31 Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal sluiten,

32 niet zoals het verbond dat Ik met hun vaders gesloten heb op de dag dat Ik hun hand vastgreep om hen uit het land Egypte te leiden – Mijn verbond, dat zij verbroken hebben, hoewel ik hen getrouwd had, spreekt de HEERE.

33 Voorzeker, dit is het verbond dat Ik na die dagen met het huis van Israël sluiten zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven en zal die in hun hart schrijven. Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. (Jeremia 31:31-33)

Ingeklemd hiertussen, precies tussen twee fasen van Gods genadehandelen aan Israël, komt een heel precieze roep tot de naties van de wereld:

10 Hoor het woord van de HEERE, heidenvolken, verkondig het in de kustlanden van ver weg, en zeg: Hij Die Israël verstrooid heeft, zal het weer bijeenbrengen en het hoeden, zoals een herder zijn kudde hoedt. (Jeremia 31:10)

Dit vers bestaat in feite uit twee opdrachten: in de eerste plaats om te luisteren en in de tweede plaats om te spreken. En wat is de boodschap? De boodschap is: dezelfde God, die verantwoordelijk was voor de voortdurende wereldwijde diaspora, voor het verstrooien van de Joden ‘tussen alle volken’ (Deuteronomium 28:64, Lucas 21:24) als een daad van oordeel, staat nu achter de terugkeer van Zijn volk uit elk land, en Hij houdt Zijn beschermende hand over hen.

Welke groep onder de volkeren van de wereld is in de positie om deze boodschap uit te dragen aan de volkeren van de wereld? Alleen diegenen onder de volken, die deze boodschap geloven, ter harte hebben genomen en bereid zijn tegen de stroom in te zwemmen om het door te geven. En welke groep onder de volkeren van de wereld is bedoeld om deze boodschap te horen? De niet-christenen. In het bijzonder degenen die verantwoordelijkheid dragen voor hun natie: mensen in de regering en het parlement, opiniemakers en verspreiders van informatie. De boodschap die zij moeten horen is dat we leven in een keerpunt in de geschiedenis, en dat God zelf, in Zijn genade, achter het herstel van het lot van het Joodse volk en Israël staat. Het is hierom dat wij degenen die macht hebben moeten herinneren aan Genesis 12:3: ‘Hij die Israël zegent wordt gezegend, terwijl hij die Israël veracht en vernedert onder het oordeel van God komt’.

Een kwestie van geloofwaardigheid en autoriteit

Op basis van Romeinen 11:17 en volgende verzen hebben we al gekeken naar de plicht die God op christenen heeft gelegd, namelijk om dankbaarheid, waardering en respect te tonen aan het volk Israël – de wortel van ons christelijk geloof en

heil. Anders kunnen wij ook weer afgebroken worden van de tamme olijfboom.

Vanuit Jeremia 31:10 weten we dat onze missie van solidariteit met Israël, en met onze regeringen en regeerders in onze eigen naties, een bijzondere betekenis heeft in de eindtijd – de tijd waarin God in Zijn genade een keer brengt in het lot van Zijn volk.

Bovendien: in het Nieuwe Testament lezen we dat we ook een roeping hebben – niet ongelijk aan die van Israël – om een profetisch volk te zijn voor de naties die God van Israël en Zijn (en onze) Messias niet kennen:

9 Maar u bent een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilig volk, een volk dat God Zich tot Zijn eigendom maakte; opdat u de deugden zou verkondigen van Hem Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht. (1 Petrus 2:9)

Als christenen, geboren in deze tijd en in deze generatie door de wil van God, raakt deze roeping ons vandaag op een manier die uniek is. Wij worden geroepen allereerst om berouw te hebben over het falen van de christenheid in het verleden, en als lichaam van Christus een heel nieuwe weg uit te zetten; een weg van achting, liefde en genade voor het Joodse volk, en een weg van waakzaamheid en aansporing om deze houding van respect tegenover het Joodse volk te handhaven in onze regeringen, parlementen en de zogenaamde publieke opinie.

Dat is fundamenteel, maar vooral in deze tijden waarin wij leven is het een centraal deel van wat Jezus ons heeft geroepen te zijn: ‘zout en licht’ en een ‘stad op een berg gebouwd’ - in de geest van de Bergrede, innerlijk bereid om afwijzing en vervolging te riskeren, hand in hand met ons getuigenis voor Jezus en voor het goede nieuws van Gods Koninkrijk.

10 Zalig zijn zij die vervolgd worden om de gerechtigheid, want van hen is het Koninkrijk der hemelen.

11 Zalig bent u als men u smaadt en vervolgt, en door te liegen allerlei kwaad tegen u spreekt, omwille van Mij.

12 Verblijd en verheug u, want uw loon is groot in de hemelen, want zo hebben ze de profeten vervolgd die er vóór u geweest zijn.

13 U bent het zout van de aarde; maar als het zout zijn smaak verloren heeft, waarmee zal het gezouten worden? Het deugt nergens meer voor dan om weggeworpen en door de mensen vertrapt te worden.

14 U bent het licht van de wereld. Een stad die boven op een berg ligt, kan niet verborgen zijn.

15 En ook steekt men geen lamp aan en zet die onder de korenmaat, maar op de standaard, en hij schijnt voor allen die in het huis zijn.

16 Laat uw licht zo schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken zien en uw

Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken. (Matteüs 5: 10–16)

Ons getuigenis voor Jezus, onze boodschap van het goede nieuws van Gods Koninkrijk en onze solidariteit met het Joodse volk, en onze daarmee verbonden verantwoordelijkheid voor onze naties gaan in de eindtijd hand in hand. Alleen dan kunnen we blijvende geloofwaardigheid hebben in de ogen van de buitenwereld en grotere autoriteit verwerven.

De Messias van Israël en de God van Israël zijn één. De God van Israël, in de persoon van Zijn Zoon, is niet alleen onze persoonlijke Redder, Hij is ook de Heer van heel de geschiedenis, de Heere der Heeren en de Koning der koningen. Hij is tegelijkertijd het Lam van God en de Leeuw van Juda. Wij kunnen en moeten niet proberen Jezus te verdelen, we moeten niet proberen God te verdelen en we moeten niet proberen de Bijbel te verdelen. Het mag ons persoonlijk heil misschien niet in gevaar brengen (als we dat wel doen), maar het zal zeker onze gemeenschappelijke opdracht, onze effectiviteit en onze autoriteit als kerk en als christenheid als geheel in gevaar brengen.

Hoofdstuk 15

Oordeel over alle volken of slechts over sommige?

Een vraag die we nog moeten overwegen met betrekking tot het geprofeteerde oordeel in de eindtijd komt op uit het feit dat sommige passages spreken over 'alle naties' (Zacharia 12:9, Joël 3:2), terwijl andere, vooral Matteüs 25:31 en volgende velen, een onderscheid maken tussen die naties die barmhartig gehandeld hebben tegenover Jezus' volk – de Joden, Israël – en diegene die onbarmhartig waren: de 'schaap-volken' en de 'bok-volken'. Hoe past dat bij elkaar?

In de richting van een wereldregering

Het boek Openbaring voorspelt een tijd waarin er een enkele wereldheerser zal zijn (de zogenaamde Antichrist) die een soort wereldregering aanvoert. In deze antichristelijke wereldregering zal 'de geest van Babel', die we tevoren zijn tegengekomen in het verhaal van de toren van Babel in Genesis 11, zijn finale manifestatie krijgen:

3 En in de geest bracht hij mij weg naar een woestijn. En ik zag een vrouw zitten op een scharlakenrood beest, dat vol van godslasterlijke namen was, met zeven koppen en tien horens.

4 En de vrouw was bekleed met purper en scharlaken, en getooid met goud, edelgesteente en parels, en zij had een gouden drinkbeker in haar hand, vol van gruwelen en van onreinheid van haar hoererij.

5 En op haar voorhoofd stond een naam geschreven: Geheimenis, het grote Babylon, de moeder van de hoeren en van de gruwelen van de aarde.

(Openbaring 17:3-5)

In de laatste honderd jaar van internationale samenwerking en conflict zijn globale structuren ontwikkeld die voorheen ondenkbaar waren. Na de Eerste Wereldoorlog werd de Volkenbond opgericht met zijn hoofdkwartier in Londen. Na de Tweede Wereldoorlog werden de Verenigde Naties opgericht met het hoofdkwartier in New York. De belangrijkste taak van deze instituties was en is de vreedevolle co-existentie van de volkeren te garanderen. Als we ons louter op de periode sinds de Tweede Wereldoorlog concentreren, is het eerlijk om te zeggen dat de Verenigde Naties op dit moment de wereldwijde familie van de volkeren vertegenwoordigt. Dit is nog geen wereldregering, maar het is niettemin een structuur die het makkelijk voor ons maakt om ons voor te stellen welke vorm zo'n wereldregering op een dag zou kunnen aannemen, en het zou een soort voorloper hiervan kunnen zijn. Op dit moment zijn 193 naties vertegenwoordigd in de VN - praktisch alle internationaal erkende naties met een dito regering en diplomatieke status.

Waar de Bijbel spreekt over 'alle volkeren' zou een instituut als de VN zeker bij het plaatje passen. Als de VN bij een zaak betrokken raken zijn 'alle' naties tot op zekere hoogte betrokken. Het is echter in geen geval voor elke afzonderlijke natie noodzakelijk om in te stemmen met de zaak in kwestie.

Voorbeeld: de Golfoorlog onder het leiderschap van de VS in begin jaren negentig

Er is maar één voorbeeld in de moderne geschiedenis dat de VN, met toepassing van de totale omvang van de instrumenten die tot haar beschikking staan, militair in het offensief is gegaan. Dit was de zogenaamde Golfoorlog, onder het schild van de VS, geleid door president Bush senior tegen het Irak van Saddam Hoessein die kort daarvoor het naburige Koeweit was binnengevallen. De militaire tegenaanval werd uitgevoerd met toestemming van de Veiligheidsraad en de vereiste meerderheid in de Algemene Vergadering.

Het feit dat hier voor ons belangrijk is, is echter dat in geen geval alle naties het eens waren over de zaak of op dezelfde manier actief waren. Van de ruwweg 180 landen in die tijd hebben slechts dertien landen troepen geleverd. Ongeveer zestig landen gaven logistieke steun. In de Algemene Vergadering stemden vele landen tegen een aanval of onthielden zich van

stemming. 'Alle naties' (de VN) werden militair actief tegen Saddam Hoessein en verdreven hem uit Koeweit. Dat betekent echter niet, dat 'alle' landen er actief bij betrokken waren of zelfs maar voorstanders van deze militaire operatie waren.

Het is dus niet moeilijk je een scenario voor te stellen waarin de VN – of hoe deze institutie ook zal heten in de dagen van de Antichrist – tot het punt komen dat een resolutie van de volgende strekking wordt aangenomen: 'Het dispuut over de status van Jeruzalem is het laatste grote obstakel voor de wereldvrede. Als de staat Israël niet aan onze eisen toegeeft, zullen we genoodzaakt zijn militaire macht te gebruiken om te verzekeren dat aan onze eisen wordt tegemoet gekomen!' De meerderheid van volkeren gaat op een of andere manier akkoord met deze resolutie – maar, zoals we gezien hebben, niet noodzakelijk alle naties. De cruciale vraag is: hoe zal jouw natie handelen?

Er is moed voor nodig om tegen de stroom in te roeien

Eén ding is duidelijk: er is moed voor nodig om op te staan tegen de mening van de meerderheid in een antichristelijke wereld. De regering zal diepe overtuiging en grote moed nodig hebben. De bevolking zal ook moed nodig hebben om achter de regering te staan en haar te bemoedigen. Daar komen wij christenen als het lichaam van Christus in beeld.

Zonder onze voorbede, zonder onze overtuigingen, gefundeerd op de basis van Gods Woord, zonder de bovennatuurlijke steun van het Lam van God, zonder onze moed en helderheid, zullen onze naties en onze overheden waarschijnlijk ook niet in staat zijn deze moed te vinden. We lazen al in Openbaring 17:3-5 over de spreekwoordelijke 'hoer van Babel' in de tijd van de Antichrist, en over haar finale demonisch geïnspireerde hoogtijdag voor de beslissende val. Laten we nu de verzen lezen die aan deze passage voorafgaan, die spreken over de oorlog tussen het 'Lam' (Jezus) en Zijn volgelingen aan de ene kant en het antichristelijke 'Beest' en zijn volgers aan de andere kant:

12 En de tien horens die u gezien hebt, zijn tien koningen, die het koningschap nog niet hebben ontvangen, maar die samen met het beest één uur koninklijke macht zullen ontvangen.

13 Dezen zijn eensgezind en zij zullen hun kracht en macht aan het beest overdragen.

14 Zij zullen oorlog voeren tegen het Lam, maar het Lam – want Heere der Heeren is Hij en Koning der koningen – zal hen overwinnen, en zij die samen met Hem zijn, geroepenen, uitverkorenen en gelovigen.

15 En hij zei tegen mij: De wateren die u gezien hebt, waaraan de hoer zit, zijn volken, menigten, naties en talen. (Openbaring 17:12-15)

De dalen voor HET dal

Voor de volken worden geconfronteerd met de vraag hoe zich te gedragen in het laatste 'dal van de beslissing' zullen er vele andere 'dalen van beslissing' zijn langs de weg, opbouwend naar de grote finale van de eindtijd. Deze 'dalen' zijn momenten van beslissing betreffende de politieke keuzes die als een schijnwerper het licht laten vallen op de houding van de volken op dat moment tegenover het Joodse volk en/of Israël.

In de directe aanloop naar de Tweede Wereldoorlog was één zo'n tussentijds 'dal van beslissing' de conferentie van Evian in Frankrijk in juli 1938. Meer dan dertig voornamelijk westerse landen vergaderden in het beste hotel in deze pittoreske stad aan het meer van Genève om te beslissen over het lot van de Joodse vluchtelingen die Duitsland ontvluchtten. Het resultaat was ontstellend: met uitzondering van twee kleinere landen (de Dominicaanse republiek en Madagaskar) weigerden alle andere landen, inclusief de grootste en meest invloedrijke zoals de VS, Groot-Brittannië en Canada iets meer te accepteren dan een symbolisch aantal vluchtelingen, indien ze dat al deden.

De geschiedenisboeken stellen vast dat deze beslissing van Evian de laatste aanmoediging was die Hitler nodig had van de westerse mogendheden om de versnelling naar de Holocaust in gang te zetten. Hij wist nu dat vrijwel niemand echt geïnteresseerd was in het lot van de Joden. De Kristallnacht kwam minder dan zes maanden later in november 1938. Honderden synagogen werden in brand gestoken en duizenden Joodse winkels en zaken werden verwoest. Tienduizenden Joden werden naar concentratiekampen en gevangenissen gestuurd. Er waren ook vele doden. Het eerste hoofdstuk in de geschiedenis van de Holocaust was geschreven.

Ook vandaag zijn er vergelijkbare situaties waar beslissingen worden genomen, bijvoorbeeld in de VN. Ruwweg één derde van alle veroordelende VN-resoluties die worden aangenomen, zijn tegen de staat Israël. De resterende tweederde zijn verdeeld over alle andere landen tezamen. De situatie in de Mensenrechtencommissie van de VN is precies zo. Of laten we de zogenaamde 'Durban-conferenties' nemen, genoemd naar de eerste conferentie van dit soort, gehouden in de Zuid-Afrikaanse stad Durban in 2001. Officieel moesten het conferenties tegen racisme zijn. In plaats daarvan was het belangrijkste eigenlijke doel van deze conferenties, Israël aan de schandpaal te nagelen als een verondersteld buitengewoon racistische staat.

Een van de meest prominente sprekers op verschillende van deze conferenties was de toenmalige Iraanse president Ahmadinejad. Het is

moeilijk om op dit punt niet ironisch of cynisch te worden. Het is echter beter de mensenrechtenstandaarden van het Iraanse regime zo objectief mogelijk te vergelijken met die van Israël en dan een gefundeerd oordeel te vellen over de morele legitimatie van iemand als Ahmadinejad om tegen Israël te 'preken' over mensenrechten.

Een andere recente situatie waarin zo'n belangrijke beslissing genomen moest worden, was de stemming in de Algemene Vergadering van de VN op 29 november 2012 over de quasi-erkenning van de Palestijnse Autoriteit (PA) als een staat met corresponderende rechten in de context van de VN. Dit kwam erdoor ondanks de totale mislukking om enige onderhandelde overeenkomst met Israël te bereiken. Het was ook volkomen in strijd met alle kernprincipes van de zogenaamde Oslo-akkoorden, waarvan het basisprincipe was de stap voor stap uitwisseling van 'land voor vrede'. Deze beslissing van de Algemene Vergadering gaf de PA-regering diplomatiek gezien, en ook in termen van wereldwijde publieke beeldvorming, een enorme versterking. (138 landen waren voor, met 9 landen tegen (inclusief Israël), 41 onthoudingen en 5 die niet aanwezig waren).

Er zijn veel andere beslissingen van deze aard die we zouden kunnen toevoegen, vooral als je ook beslissingen bekijkt op nationaal of continentaal niveau, zoals die van de Europese Unie of de Afrikaanse Unie. Ik ben ervan overtuigd dat het hoog tijd is dat regeringen, parlementen en publieke opiniemakers zich meer bewust worden van de dramatische reikwijdte van hun beslissingen, een sterker gevoel voor goed en kwaad verwerven, en indien nodig bereid zijn tegen de wereldopinie in te gaan. Als een zaak van basale principes is het juist vandaag even noodzakelijk en rechtvaardig om solidair te zijn met Israël tegen de wereldcampagne van smaad en demonisering als het in Evian in 1938 geweest zou zijn om solidariteit en vrijgevigheid te laten zien aan de gesmade en vervolgte Joden in Duitsland.

Het lijkt eerlijk om aan te nemen dat er veel meer situaties in de toekomst zullen zijn waar zulke beslissingen moeten worden genomen. Hoeveel te meer de naties in deze situaties zullen bewijzen in staat te zijn Israël eerlijk te behandelen, des te groter zijn in het laatst dal van de beslissing de kansen van zoveel mogelijk landen die ook tegen de hoofdstroom en tegen de meerderheidsopinie gestemd en gehandeld hebben.

Hoofdstuk 16

Gebed voor onze regeringen

We hebben veel gehoord over Gods Bijbels perspectief voor Israël, de volkeren en de christelijke gelovigen uit de volken. We hebben fundamentele Bijbelse waarheden ontdekt en de bijzondere betekenis van de toename in uitdagende ontwikkelingen in de eindtijd. Het herstel van Israël is een van de duidelijkste tekenen dat we de finale fase van de eindtijd bereikt hebben – hoe lang deze fase ook mag duren. Deze Bijbelse samenvatting is bedoeld om een laatste beschouwing te geven over de verantwoordelijkheid van het wereldwijde christendom – en in het bijzonder de rol en taak van biddende christenen onder alle volken van de wereld.

‘Gebeden, voorbede en dankzegging... voor koningen en allen die autoriteit hebben’

In de eerste brief aan Timoteüs schrijft Paulus over het belang van gebed voor de overheden. Als wij bidden voor onze regering en wanneer, als vrucht van onze gebeden, de regering haar taak in verantwoordelijkheid en godsvrucht vervult, brengt dat zegen voor ons volk. Zoals we gelezen hebben, is het een onderdeel van de verantwoordelijkheid van iedere regering om het Joodse volk en Israël op zijn minst respectvol en eerlijk te behandelen, en liefst ook met welwillendheid en achting – precies zoals zij zelf behandeld zouden willen worden.

Hier is wat Paulus schrijft:

- 1 Ik roep er dan vóór alles toe op dat smekingen, gebeden, voorbeden en dankzeggingen gedaan worden voor alle mensen,*
- 2 voor koningen en allen die hooggeplaatst zijn, opdat wij een rustig en stil leven zullen leiden, in alle godsvrucht en waardigheid.*
- 3 Want dat is goed en welgevallig in de ogen van God, onze Zaligmaker,*
- 4 Die wil dat alle mensen zalig worden en tot kennis van de waarheid komen. (1 Timoteüs 2:1-4)*

Aangezien de relatie van de volkeren met Israël van diepe geestelijke betekenis is, is gebed een dominante prioriteit en een zaak van bijzondere urgentie. Het raakt niet minder dan het lot van ons volk – zowel in het hier en nu als voor alle eeuwigheid. Alle volken zijn op weg naar het ‘dal van de beslissing’. Alle volken zullen verdeeld worden door de terugkerende Heer der Heeren en Koning der koningen in de ‘schapen’ en de ‘bokken’. De ‘schaap-volken’ worden gekenmerkt door hun op een lam gelijkende natuur ten opzichte van Israël. De ‘bokken’ aan de andere kant worden gekenmerkt door de geest van Babel – een geest van trots en rebellie die zal escaleren in de antichristelijke eindtijd.

‘Schapen of bokken?’

We vinden een Oudtestamentische beschrijving van een anti-goddelijke bok in Daniël 8:8-12:

8 De geitenbok maakte zich uitermate groot. Maar toen hij machtig geworden was, brak de grote hoorn af en in plaats daarvan kwamen er vier opvallende op, overeenkomstig de vier windstreken van de hemel.

9 Uit één ervan kwam een kleine hoorn tevoorschijn, die uitzonderlijk groot werd, naar het zuiden toe, naar het oosten toe en naar het sieraadland toe.

10 Hij werd groot, tot aan het leger van de hemel. Van dat leger, namelijk van de sterren, liet hij er sommige ter aarde vallen en vertrapte ze.

11 Hij maakte zich groot tot aan de Vorst van dat leger. Het steeds terugkerende offer werd aan Deze ontnomen en Zijn heilige woning neergeworpen.

12 En het leger werd overgegeven vanwege de afvalligheid tegen het steeds terugkerende offer, en hij wierp de waarheid ter aarde. Hij deed het en het gelukte.

De laatste karaktertrek van de bok die hier genoemd wordt is verhelderend: ‘En hij wierp de waarheid ter aarde’. Als we de wereldopinie nader bekijken, de wereldmedia, en zelfs de meeste regeringen met betrekking tot hun relatie met Israël, dan is dit precies wat we waarnemen: de waarheid wordt ter aarde geworpen en vertrapt onder de voeten. In een Bijbelse context worden bokken – in tegenstelling tot lammeren – geassocieerd met een koppig, recalcitrant karakter. De hoorns van de bokken representeren vaak goddeloze naties die in veel gevallen uit het niets oprijzen en grote macht en invloed krijgen.

Gods liefdegave aan Zijn eigen volk

Onze centrale motivatie voor ons gebed moet zijn Gods onveranderlijke liefde en genade. We maken tenslotte de cirkel rond: God houdt van de volkeren. God houdt van Israël. God houdt ook van Zijn kerk. Hij wil voor ons allemaal het beste. Echter, de voorwaarde voor ons allemaal is dat we ons houden aan Zijn standaarden en regels.

Ik had voor mezelf lange tijd grote moeite een positieve identiteit als Duitser te ontwikkelen. Het feit is, dat na mijn bekering mijn hart allereerst gevuld werd met een diepe liefde voor de kerk van Jezus, een verlangen naar eenheid onder de christenen, naar groei van het lichaam van Christus, naar opwekking en vernieuwing. Een paar jaar na mijn bekering evenwel

had ik een bijzondere sleutelervaring die mijn hart vulde met een bovennatuurlijke liefde voor Israël. Een leerstellige Bijbelse fundering was al gelegd, maar het duurde toch nog enige tijd voordat mijn hart was veranderd. Het was pas daarna, tot op zekere hoogte als vrucht van de liefde die God me had gegeven voor het Joodse volk en voor Israël, dat ik geleidelijk in staat was liefde voor mijn eigen Duitse volk te ontwikkelen.

Dit proces is nog steeds aan de gang. Hoewel, gedurende meer dan een decennium nu heeft mijn liefde voor mijn eigen Duitse volk een dimensie bereikt die mij motiveert en in staat stelt, met Gods hulp, een belangrijk deel van mijn toewijding eraan te geven. Contacten zoeken om Gods reddingsplan voor Duitsland te ontdekken en mijzelf toewijden om dat vrucht te zien dragen is een centraal onderdeel van mijn levenswerk en levensroeping geworden.

Laat God onze harten openen

Laten we afsluiten met een vraag: zijn wij christenen bereid God onze harten te laten openen? Ik wil aannemen dat de meeste gelovige christenen die dit kleine boek lezen een brandend hart hebben voor het lichaam van Christus, voor opwekking, voor de verspreiding van het evangelie en de vernieuwing van de kerk. Ik wil ook aannemen dat velen van u in verschillende mate een Bijbelse openbaring en liefde van God voor Israël en voor het Joodse volk hebben ontvangen. Dat is iets waar we alleen maar dankbaar voor kunnen zijn!

Mijn vraag, en mijn gebed, is dit: zijn we bereid God toe te laten aan ons te werken zodat we in onze harten ruimte maken voor onze natie? Is het lot van ons volk belangrijk voor ons? De volgende vraag is deze: hebben wij er zorg om of onze natie een zegen voor Israël is, blijft of wordt? Als wij daar ruimte voor maken in onze harten, zou het me niet verbazen als de liefde die God ons gegeven heeft voor Israël en de liefde die Hij ons gegeven heeft voor ons eigen volk onderling samenwerken op zo'n manier dat ze als resultaat beide groeien.

2015 – een sleuteljaar

In 2015 herdenken wij de 70^e verjaardag van het eind van de Tweede Wereldoorlog. Het getal 70 is van grote Bijbelse relevantie. We hebben al gesproken over de Hebreeuwse numerieke betekenis van 7x10. Het getal 70 was ook van grote betekenis voor Jeremia en Daniël in samenhang met het einde van de Babylonische ballingschap. Dat is nadrukkelijk op zijn plek gezet in Daniël 9:1-3:

- 1 In het eerste jaar van Darius, de zoon van Ahasveros, uit het geslacht van de Meden, die koning gemaakt was over het koninkrijk van de Chaldeeën,*
- 2 in het eerste jaar van zijn regering, merkte ik, Daniël, in de boeken het aantal jaren op waarover het woord van de HEERE tot de profeet Jeremia gekomen was: zeventig jaar zouden na de verwoesting van Jeruzalem voorbij moeten gaan.*
- 3 Ik richtte mijn gezicht tot de Heere God, om Hem te zoeken in gebed en met smeekbeden, met vasten, en in zak en as.*

Wat het Joodse volk betreft, is hier het in het oog springende gegeven, het feit dat het einde van de Holocaust in Europa samenviel met het einde van de Tweede Wereldoorlog in Europa op 8 mei 1945. Daaraan toegevoegd hebben we een tweede belangrijke datum: vroeg in 2015 herdenken we de 70^e verjaardag van de bevrijding van Auschwitz – een wereldwijd synoniem voor de Holocaust – op 27 januari 1945. In 2005 maakte de Europese Unie het tot de Europese Holocaust-herdenkingsdag en in 2006 maakte de VN het tot de internationale Holocaust herdenkingsdag. Waar hebben we een internationale herdenkingsdag voor nodig? Omdat antisemitisme en anti-Israëlisme, dat tot de Tweede Wereldoorlog vooral een Europees verschijnsel was, nu een wereldwijd verschijnsel geworden is.

Er zijn bijna exact honderd dagen tussen 27 januari en 8 mei. Wij willen deze periode in 2015 gebruiken om christenen van alle volken en denominaties op te roepen te bidden voor Israël, maar vooral te bidden voor hun eigen volkeren en regeringen en hun relatie tot Israël. Aanvullend, waar de Heere Zijn genade schenkt, kan dit gebed versterkt worden door vasten in een of andere vorm.

De visie achter dit initiatief is dat gedurende de voorbereiding voor deze honderd dagen, tijdens de realisering van deze opgezette actie en in de periode daarna vele christenen, kerken, gebedsnetwerken en ander christelijke bewegingen en denominaties in hun harten de betekenis van Israël voor het lot van hun eigen volk zullen ontdekken en dienovereenkomstig hun gebeden zullen intensiveren voor hun eigen regering en volk – geleid door de Heilige Geest.

Moge God ieder van ons Zijn liefde en genade schenken!